

ಕರ್ನಾಟಕ

ಸರ್ಕಾರ

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ

ಕ್ಷೇತ್ರ ಶಿಕ್ಷಣಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಕಛೇರಿ, ಉತ್ತರ ವಲಯ-1,
ಬೆಂಗಳೂರು ಉತ್ತರ ಜಿಲ್ಲೆ

ಯಶೋಕಿರಣ ಭಾಗ-2, 2019-20

ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಲ್.ಸಿ. ಪ್ರಶ್ನೆಕೋಶ
ಮತ್ತು
ಮಾದರಿ ಪ್ರಶ್ನೆ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು

* ತೃತೀಯ ಭಾಷೆ ಹಿಂದಿ *

ಎಲ್ಲರೂ ಕಲಿಯೋಣ
ಎಲ್ಲರೂ ಬೆಳೆಯೋಣ

ಎಸ್. ಸುರೇಶ್‌ಕುಮಾರ್
ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮತ್ತು ಪ್ರೌಢ ಶಿಕ್ಷಣ, ಸಕಾಲ
ಮತ್ತು ಕಾರ್ಮಿಕ ಸಚಿವರು ಹಾಗೂ
ಚಾಮರಾಜನಗರ ಜಿಲ್ಲಾ ಉಸ್ತುವಾರಿ ಸಚಿವರು

ಸಂಖ್ಯೆ : ಪ್ರಾ.ಪ್ರೌ.ಸ.ಕಾ.ಸ/ 3452 /2019-20

ಸಂದೇಶ

ಬೆಂಗಳೂರು ಉತ್ತರ ವಲಯದ-1 ಕ್ಷೇತ್ರ ಶಿಕ್ಷಣಾಧಿಕಾರಿ ಕಚೇರಿ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಈಗ್ಗೆ ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಎಸ್‌ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಸಿ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಮಾದರಿ ಪ್ರಶ್ನೆ ಪತ್ರಿಕೆ ಪುಸ್ತಕ ಯಶೋಕಿರಣ-ಭಾಗ 2 ಹೊರತರುತ್ತಿರುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಸಂತಸದ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ.

ಈ ಬಾರಿಯೂ ಅಂದರೆ 2019-20ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲೂ ಎಸ್‌ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಸಿ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ವಾರ್ಷಿಕ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಯಾವುದೇ ಭಯ, ಆತಂಕವಿಲ್ಲದೆ ಎದುರಿಸಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಹಿರಿಯ ಅನುಭವಿ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರಿಂದ ಮಾದರಿ ಪ್ರಶ್ನೆ ಪತ್ರಿಕೆ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಹೊರ ತರುತ್ತಿದೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಅತಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಬರಬಹುದಾದಂತಹ ಮಾದರಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಮೂಲಕ ಸದರಿ ಬಿಇಒ ಕಚೇರಿ ನಿಜಕ್ಕೂ ಉತ್ತಮ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಪ್ರತಿ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನಾಕೋಶ ಮತ್ತು ಎರಡು ಮಾದರಿ ಪ್ರಶ್ನೆ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ನಿರಂತರ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ, ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ವಿನ್ಯಾಸ, ಘಟಕವಾರು ಅಂಕಗಳ ಹಂಚಿಕೆ ಆಧರಿಸಿ ತಯಾರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಶಾಲಾ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತದಲ್ಲಿದ್ದ ಪಠ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಯ ಶಾಲಾ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತವಿರುವ ಪಠ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಬದಲಿಸಿ ದೇಶದ ಎಲ್ಲ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಒಂದೇ ರೀತಿಯ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡಲಾಗಿರುವುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಬುದ್ಧಿವಂತ ಮಕ್ಕಳು ಯಾವುದೇ ರಾಜ್ಯದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಮಬಲರಾಗಿ ಸ್ಪರ್ಧಿಸುವ ಉತ್ತಮ ಅವಕಾಶ ಈಗಿರುವುದರಿಂದ ನುರಿತ ಅಧ್ಯಾಪಕರ ಮಾದರಿ ಪ್ರಶ್ನೆಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಪುಸ್ತಕ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹೊರತರುವ ಮೂಲಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ತುಂಬಾ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಯಾವುದೇ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದ ಕುರಿತಾಗಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಆತಂಕವಿರುವುದು ಸಹಜವೇ ಹೌದು. ಅದರಲ್ಲೂ ಹೊಸ ಪಠ್ಯಕ್ರಮವು ಉಪಾಧ್ಯಾಯರಾಗಲಿ ಇಲ್ಲವೇ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಾಗಲೀ ತನ್ನದೇ ಆದ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಮುಂದೊಡ್ಡುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಸುಳ್ಳಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಈ ಬಿಇಒ ಕಚೇರಿ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ನಿಜಕ್ಕೂ ನನಗೂ ಸೇರಿದಂತೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು, ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು ಸೇರಿದಂತೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಖುಷಿಯ ಸಂಗತಿಯೇ ಹೌದು. ಅದರಲ್ಲೂ ಈ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ವಲಯದ ಎಲ್ಲ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ವಿತರಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಇನ್ನೂ ಖುಷಿಯ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಇದು ಸ್ತುತ್ಯಾರ್ಹವಾದ ಹಾಗೂ ಎಲ್ಲ ಶಿಕ್ಷಕರು ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಿ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಮಾದರಿಯಾದ ಕಾರ್ಯವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಲು ಸಂತಸ ಹಾಗೂ ಹೆಮ್ಮೆ ಎನಿಸುತ್ತದೆ.

ಈ ಕೈಪಿಡಿ ಹೊರ ತರುವ ಮೂಲಕ ಈ ಸಂಸ್ಥೆ ಸ್ತುತ್ಯಾರ್ಹ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಈ ಬಿಇಒ ಕಚೇರಿಯನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸಲೇ ಬೇಕು. ಪ್ರಶ್ನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಉತ್ತರಗಳನ್ನೂ ಒದಗಿಸುವ ಕೆಲಸ ಇನ್ನೂ ಒಳ್ಳೆಯದೇ ಆಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗಂತೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅನುಕೂಲವಾಗಿದೆ.

ಈ ಕೆಲಸ ಮಾದರಿಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ಹೇಳಬಲ್ಲೆ. ಈ ಪುಸ್ತಕಿಯ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ಎಸ್‌ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಸಿ ಮತ್ತು ಉಪಾಧ್ಯಾಯ ವರ್ಗ ಸದುಪಯೋಗಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆಂಬ ವಿಶ್ವಾಸ ನನ್ನದು. ಎಲ್ಲರೂ ಇದರ ಉಪಯೋಗ ಪಡೆಯಲಿ, ಆ ಮೂಲಕ ಎಲ್ಲ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಇಂತಹ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಮುಂದಾದ ಬೆಂ.ಉ. ಬಿಇಒ ಕಚೇರಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ, ಶಿಕ್ಷಕ ವೃಂದಕ್ಕೆ ಶುಭ ಹಾರೈಸುತ್ತೇನೆ.

(ಎಸ್. ಸುರೇಶ್‌ಕುಮಾರ್)
A

ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರೌಢ ಶಿಕ್ಷಣ ಪರೀಕ್ಷಾ ಮಂಡಳಿ

KARNATAKA SECONDARY EDUCATION EXAMI

ವಿ. ಸುಮಂಗಲ,
ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಪರೀಕ್ಷೆಗಳು.

ದಿನಾ

ಸಂ ದೇ ಶ

ಬೆಂಗಳೂರು ಉತ್ತರ ವಲಯ-1 ರ ಕ್ಷೇತ್ರ ಶಿಕ್ಷಣಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಕಚೇರಿ ವತಿಯಿಂದ, ಪ್ರತಿ ವರ್ಷವೂ ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಲ್.ಸಿ. ಫಲಿತಾಂಶವನ್ನು ಉತ್ತಮಪಡಿಸಲು ಹಲವಾರು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದೇ ರೀತಿ ಈ ವರ್ಷವೂ ಕೂಡ ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಲ್.ಸಿ. ಫಲಿತಾಂಶ ಉತ್ತಮಪಡಿಸಲು ವಿಷಯವಾರು ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಕಾರ್ಯಾಗಾರಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿ, ಪ್ರಶ್ನೆಕೋಶ ಮತ್ತು 02 ಮಾದರಿ ಪ್ರಶ್ನೆ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಸುರಿತ ಶಿಕ್ಷಕರಿಂದ ತಯಾರಿಸಿ ಇದನ್ನು “ಯಶೋಶಿರಣ ಭಾಗ-2” ಎಂದು ಇ-ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಹೊರತರುತ್ತಿರುವುದು ಶ್ಲಾಘನೀಯ ವಿಚಾರ.

ಸದರಿ, ಇ-ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಉತ್ತರ ವಲಯ-1 ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಎಲ್ಲಾ ಸರ್ಕಾರಿ, ಅನುದಾನಿತ ಮತ್ತು ಅನುದಾನರಹಿತ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ನೀಡುತ್ತಿರುವುದು ಹೆಮ್ಮೆಯ ವಿಷಯ. “ಯಶೋಶಿರಣ ಭಾಗ-2” ಎಂಬ ಇ-ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲು ಶ್ರಮಿಸಿದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅಭಿನಂದನೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾ, ಇದನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರು ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಉತ್ತಮ ಶ್ರೇಣಿಯಲ್ಲಿ ತೇರ್ಗಡೆ ಹೊಂದಲಿ ಎಂದು ವಾರ್ತಿಸುತ್ತೇನೆ.

ವಿ. ಸುಮಂಗಲ
ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಪರೀಕ್ಷೆಗಳು.

ಶ್ರೀ ವಿ. ರಮೇಶ್,
ಕ್ಷೇತ್ರ ಶಿಕ್ಷಣಾಧಿಕಾರಿಗಳು,
ಬೆಂಗಳೂರು ಉತ್ತರ ವಲಯ-1,
ರಾಜಾಜಿನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು - 560010.

6ನೇ ಅಡ್ಡರಸ್ತೆ, ಮಲ್ಲೇಶ್ವರಂ, ಬೆಂಗಳೂರು - 560 003, ದೂ.: 080-23349434, 23445579, ಫ್ಯಾಕ್ಸ್: 080-23347670
6th Cross, Malleshwaram, Bengaluru - 560 003. Ph.: 080-23349434, 23445579, Fax: 080-23347670
ಇ-ಮೇಲ್: dpikseeb@gmail.com, ವೆಬ್‌ಸೈಟ್: www.kseeb.kar.nic.in E-mail: dpikseeb@gmail.com, Website: www.kseeb.kar.nic.in

ಸಿ.ಬಿ. ಜಯರಂಗ, ಎಂ.ಎ., ಎಂ.ಇ.ಡಿ., ಕೆ.ಇ.ಎಸ್.,
ಉಪ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ
ಬೆಂಗಳೂರು ಉತ್ತರ ಜಿಲ್ಲೆ, ಕೆಂಪೇಗೌಡ ರಸ್ತೆ, ಬೆಂಗಳೂರು - 560 002

C.B. Jayaranga, M.A., M.E.D., K.E.S.,

Deputy Director for Public Instruction
Bangalore North Dist, Kemppegowda Road, Bangalore - 560 002.

ಸಂದೇಶ

2019-20ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಲ್.ಸಿ ಫಲಿತಾಂಶ ಉತ್ತಮಪಡಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ.ವಿ ರಮೇಶ್, ಕ್ಷೇತ್ರ ಶಿಕ್ಷಣಾಧಿಕಾರಿಗಳು, ಬೆಂಗಳೂರು ಉತ್ತರ ವಲಯ-1 ರಿಂದ ಯಶೋಕಿರಣ ಭಾಗ-2 ಎಂಬ ಇ-ಸಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಹೊರತರುತ್ತಿರುವುದು ಉತ್ತಮ ಬೆಳವಣಿಗೆ. 2018-19ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಯಶೋಕಿರಣದ ಮೊದಲ ಆವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದು, ಆ ಮೂಲಕ ಫಲಿತಾಂಶ ಹೆಚ್ಚಳಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದ್ದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಮರಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಕ್ಷೇತ್ರ ಶಿಕ್ಷಣಾಧಿಕಾರಿಗಳು, ಉತ್ತರ ವಲಯ-1 ಇವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ವಲಯದ ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಮತ್ತು ನುರಿತ ಶಿಕ್ಷಕರ ತಂಡವು ಪ್ರತಿ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಿರಂತರ ಸಮಗ್ರ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಪದ್ಧತಿಯ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಪ್ರತಿ ವಿಷಯಕ್ಕೂ ಪ್ರಶ್ನಾಕೋಶ ತಯಾರಿಸಿದ ಎರಡು ಮಾದರಿ ಪ್ರಶ್ನೆಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಯಶೋಕಿರಣ ಭಾಗ-2ರ ಈ ಸಂಚಿಕೆಯು ಹೊತ್ತಿಗೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿರದೇ ಸಾಫ್ಟ್ ಪ್ರತಿಯು ಪೆನ್‌ಡ್ರೈವ್‌ನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸುತ್ತಿರುವುದು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಚಿಂತನೆಯ ಪ್ರತಿರೂಪವಾಗಿದೆ. ಈ ಮೂಲಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಯಶೋಕಿರಣ ಭಾಗ-2 ಈ ಸಂಚಿಕೆಯು ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಲ್.ಸಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಮುಂಬರುವ ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಲ್.ಸಿ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಸಾಧನೆ ತೋರಲು ದಾರಿದೀಪವಾಗಲೆಂದು ಹಾಗೂ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ ಕೈಪಿಡಿಯಾಗಲಿ ಎಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತೇನೆ.

ಯಶೋಕಿರಣ ಭಾಗ-2 ಸಂಚಿಕೆಯು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಾಧಾರಿತವಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ಶಿಕ್ಷಕರುಗಳಿಗೆ ತಲುಪುವಂತೆ ಶ್ರಮಿಸಿದ ಕ್ಷೇತ್ರ ಶಿಕ್ಷಣಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಹಾಗೂ ಎಲ್ಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರ ತಂಡವನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸುತ್ತಾ, ಈ ಸಂಚಿಕೆಯು ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಮೂಡಿಬರಲೆಂದು ಆಶಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶುಭ ಹಾರೈಕೆಗಳೊಂದಿಗೆ,

ಉಪನಿರ್ದೇಶಕರು (ಆಡಳಿತ)
ಬೆಂಗಳೂರು ಉತ್ತರ ಜಿಲ್ಲೆ.

ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ

ಬಿ. ರಮೇಶ್ ಕೆ.ಇ.ಎಸ್.

ಕ್ಷೇತ್ರ ಶಿಕ್ಷಣಾಧಿಕಾರಿಗಳು
ಬೆಂಗಳೂರು ಉತ್ತರ ವಲಯ - 1
ಬೆಂಗಳೂರು ಉತ್ತರ ಜಿಲ್ಲೆ

23421719
8999496
@gmail.com

Ref :

ಯಶೋಕಿರಣ ಬಳಸುವ ಮುನ್ನ

ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ನೀಡುವ ಔಪಚಾರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ರಮ 1 ರಿಂದ 10ನೇ ತರಗತಿಯವರೆಗೆ ಔಪಚಾರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಮುಗಿಸಿದ ಎಲ್ಲಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು 10ನೇ ವರ್ಷದ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಲ್.ಸಿ. ಪರೀಕ್ಷೆ ಬರೆಯುವುದು ಅವರ ಉಜ್ವಲ ಭವಿಷ್ಯಕ್ಕೆ ರೂಪಿಸಿದ ದಾರಿದೀಪ ಎನ್ನಬಹುದು. ಗುಣಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣ ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ದೊರೆಯಬೇಕೆಂಬ ಮಹದಾಸೆಯಿಂದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ ಘನಸರ್ಕಾರದ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಹಲವಾರು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹದಾಯಕ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುವ ಮೂಲಕ ಹಾಗೂ ನಿರಂತರ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದೆ.

ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಸುಮಾರು 15000 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಮಕ್ಕಳು ನಮ್ಮ ಉತ್ತರ ವಲಯ-1 ರಲ್ಲಿ ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಲ್.ಸಿ ಪರೀಕ್ಷೆ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಕ್ಕಳು ಹೆಚ್ಚು ಅಂಕಗಳಿಸಿ ಉತ್ತಮ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯಲು ಪೂರಕವಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅವರ ಮಹದಾಸೆಯ ಕನಸುಗಳನ್ನು ನನಸು ಮಾಡುವ ಗುರುತರವಾದ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹಾಗೂ ಉತ್ತಮ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವಾತಾವರಣ ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಆದ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರೌಢಶಿಕ್ಷಣ ಮಂಡಳಿ ಪರೀಕ್ಷಾ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಮಹತ್ತರ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದೆ. ನಿರಂತರ ಹಾಗೂ ವ್ಯಾಪಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಪರಿಚಯಿಸಲಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವ ಸಿದ್ಧತಾ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಪ್ರಸಕ್ತ ಸಾಲಿನಿಂದ ಪ್ರಶ್ನಾಪತ್ರಿಕೆಯ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಬದಲಾವಣೆ ಇರುವುದರಿಂದ 15-30 ನಿಮಿಷಗಳ ಅವಧಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಉತ್ತರ ವಲಯ -1 ರಲ್ಲಿ ಪರಿಣಿತ ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನು ಆಯ್ದು, ಸಭೆ ನಡೆಸಿ, ಅವರಿಗೆ ಅಗತ್ಯ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ನೀಡಿ, ಪ್ರತಿ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ಪ್ರಶ್ನಾಕೋಶ ಹಾಗೂ ಎರಡು ಮಾದರಿ ಪ್ರಶ್ನೆಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಇ-ಪುಸ್ತಕ ಯಶೋಕಿರಣ ಭಾಗ-2 ವನ್ನು ಹೊರತರಲಾಗಿದೆ. ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಕಾಳಜಿಯಿಂದ ಈ ಬಾರಿ ಕಾಗದರಹಿತ ಇ-ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಪೆನ್‌ಡ್ರೈವ್ ಮೂಲಕ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಇವುಗಳ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು ಅತಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿರುವುದರ ಸದುದ್ದೇಶದಿಂದ ಪ್ರೌಢಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಹಾಗೂ 10 ನೇ ತರಗತಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅತಿ ಅಗತ್ಯವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಯಶೋಕಿರಣ ಭಾಗ -2 ನ್ನು ಹೊರತರಲಾಗಿದೆ.

ಈ ಉತ್ತಮ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ವಲಯದ ಎಲ್ಲಾ ಶಾಲೆಗಳಿಗೂ ಉಚಿತವಾಗಿ ಇ-ಪುಸ್ತಕ ನೀಡಲು ನಮ್ಮ ಕೈಜೋಡಿಸಿದ NTF ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ನಾನು ಆಭಾರಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಯಶೋಕಿರಣ ಭಾಗ -2 ಇ-ಪುಸ್ತಕ ಹೊರತರುವಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಸಹಕರಿಸಿದ ಉತ್ತರ ವಲಯ-1 ರ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಯ ಮುಖ್ಯಶಿಕ್ಷಕರು ಹಾಗೂ ಸಹಶಿಕ್ಷಕರುಗಳಿಗೂ ನಾನು ಆಭಾರಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ.

B. Ramesh
ಕ್ಷೇತ್ರ ಶಿಕ್ಷಣಾಧಿಕಾರಿಗಳು

ಪಿ. & ಟಿ. ರಸ್ತೆ, ರಾಜಾಜಿನಗರ 2ನೇ ಬ್ಲಾಕ್, ಬೆಂಗಳೂರು ಉತ್ತರ ಜಿಲ್ಲೆ, ಬೆಂಗಳೂರು - 560010 Email : bsr@nttf.org

ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಳಿ

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು: ಶ್ರೀ ವಿ. ರಮೇಶ್,ಕೆ.ಇ.ಎಸ್.

ಕ್ಷೇತ್ರ ಶಿಕ್ಷಣಾಧಿಕಾರಿಗಳು,
ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ,
ಉತ್ತರವಲಯ-1, ಬೆಂಗಳೂರು-10

ಇಲಾಖಾ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದೊಂದಿಗೆ

ಶ್ರೀಯುತ ಎನ್. ರೆಫುರಾಜ್
ಮ್ಯಾನೇಜಿಂಗ್ ಡೈರೆಕ್ಟರ್
NTTF ಬೆಂಗಳೂರು.

ಸದಸ್ಯರು: ಶ್ರೀ ನರಸಿಂಹಮೂರ್ತಿ ಹೆಚ್.ಸಿ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು: ಪ್ರೌಢಶಾಲಾ ಸಹ ಶಿಕ್ಷಕರ ಸಂಘ,
ಬೆಂಗಳೂರು ಉತ್ತರ ಜಿಲ್ಲೆ

ಶ್ರೀ ಸೂಡಿ ಸುರೇಶ್,

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು: ಹೆಚ್.ಎಮ್ಸ್ & ಸಂಯುಕ್ತ ಕಾಲೇಜು ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರ ಸಂಘ,
ಬೆಂಗಳೂರು ಉತ್ತರ ವಲಯ-1

ಹಾಗೂ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು ಹೆಚ್.ಎಸ್.ಬಿ. ಕರ್ನಾಟಕ

ಶ್ರೀ.ಹೆಚ್. ಗಿರಿಗೌಡ,

ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು,

ಬೆಂಗಳೂರು ಉತ್ತರ ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರ ಸಂಘ

ಶ್ರೀ ಟಿ. ಮಂಜಪ್ಪ

ಮುಖ್ಯ ಶಿಕ್ಷಕರು,

ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆ, ಕಡಬಗೆರೆ

ರಂಗಸ್ವಾಮಿ,

ಮುಖ್ಯ ಶಿಕ್ಷಕರು,

ಗೊರಗುಂಟೆಪಾಳ್ಯ

NTTF, one of the premier technical training institutions in the country, herewith invites applications for Diploma programs for the year 2020 (January Batch)

I. DIPLOMA PROGRAMS - 2020 (January Batch)

COURSE	JOB OPPORTUNITIES IN	OFFERED AT
Diploma in Tool Engineering & Digital Manufacturing (CP01)	Tooling Engineering, Tool Designing, Product Designing, Product Engineering, Process Engineering	Bengaluru (Peenya & Electronic City), Dharwad, Coimbatore, Gannavaram, Jamshedpur, Malappuram, Murbad, Tellicherry, Vellore
Diploma in Electronics and Embedded System (CP04)	Automation Engineering, R&D Engineering, Software Engineering, Hardware / PCB / VLSI Layout Design	Bengaluru (Electronic City), Gopalpur, Jamshedpur, Malappuram
Diploma in Computer Engineering & IT Infrastructure (CP08)	Cloud / Infrastructure & Network Engineering, Application Engineering, Embedded Systems	Bengaluru (Electronic City), Jamshedpur, Tellicherry
Diploma in Mechatronics Engineering & Smart Factory (CP15)	Service & Maintenance Engineering, Research & Development, Manufacturing & Assembly Engineering, Automation	Bengaluru (Electronic City), Belagavi, Dharwad, Murbad, Coimbatore, Kumbakonam, Gannavaram, Jamshedpur, Gopalpur, Malappuram, Tellicherry, Tuticorin, Vellore
Diploma in Manufacturing Technology (CP21)	Manufacturing & Assembly Engineering	Gopalpur
Diploma in Electrical & Electronics (CP23)	Service & Maintenance Engineering, Design & Development Engineering, Renewable Energy	Jamshedpur (Burma Mines)
Diploma in Information Technology & Data Science (CP09)	Software Development, Test Engineering, Data Analyst, Application Support & Development, Testing & Networking, Full Stack Development	Bengaluru (Electronic City)

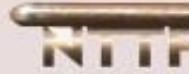
Eligibility Criteria

CP01, CP04, CP08, CP15, CP21, CP23	<ul style="list-style-type: none"> ▲ Pass in class 10/class 12/+2/SSLC/PUC/Vocational Course with minimum 35% marks in Mathematics & Science Maximum age: 24 Years ▲ ITI Passed Candidates can apply for lateral entry for 2nd year Diploma, for CP01, CP04, CP15 & CP21.
CP09	<ul style="list-style-type: none"> ▲ Pass in class 12/+2/HSC/PUC/Vocational Course with minimum 35% marks in Mathematics/ Commerce/ Accountancy/ Computer Science individually Maximum age: 24 Years

www.nttfrg.com

- ▲ Industry-focused Programs
- ▲ Campus selections in all centres
- ▲ State-of-the-art Facilities
- ▲ 20+ Training Centres across India

Open a world of opportunities.

II. Bachelor of Vocation (B.VOC) +Diploma (Only for PUC/+2/Class 12 passed Candidates)

NTTF in association with Dayananda Sagar University (DSU) & Vellore Institute of Technology (VIT) is now offering 3-year B.Voc. Degree programme as per UGC guidelines, for the PUC/Class 12/+2 passed candidates! Theory classes & Hands on Practical Training will be provided respectively at DSU - Kudlu Gate Campus/VIT Vellore & at NTTF Training Centres located at Peenya and Electronics City, Bengaluru & Vellore. These dual programmes are aimed at Skill development of the youth.

CONCURRENT COURSES	DURATION	OFFERED AT	ELIGIBILITY	OFFERED BY
B.Voc. in Tool Engineering + Diploma in Tool Engineering & Digital Manufacturing	3 Years (Concurrent with NTTF Diploma)	- Bengaluru (Peenya & Electronic City) - Vellore institute of technology	Pass in PUC/Class12/+2. Candidates joining NTTF Diploma in Tool Engineering & Digital Manufacturing and Mechatronics Engineering & Smart Factory and Information Technology & Data Science are eligible	Dayananda Sagar University / Vellore Institute of Technology
B.Voc. in Mechatronics + Diploma in Mechatronics Engineering & Smart Factory		- Bengaluru (Electronic City) - Vellore Institute of technology		Dayananda Sagar University / Vellore Institute of Technology
B.VOC in Information Technology + Diploma in Information Technology & Data Science		- Bengaluru (Electronic City)		Dayananda Sagar University

- ▲ Programme Commencement: January 2020
- ▲ Selection: Through written test and Interview conducted by NTTF. Practice test papers are available at <https://www.nttftg.com/admissions/practicetest.html>
- ▲ NOTE: All students awaiting results and confident of meeting the eligibility requirements can also apply before announcement of results and the final admission will be subject to passing the qualifying exam mentioned above.

Application can be downloaded from our website www.nttftg.com | For more details, please visit our nearest centre.

Contact	Kumbakonam:	0435-2412995/ 9840359518/ 7708675086
Peenya – Bangalore: 080-28397218/ 28371539/ 9036003431	Tellicherry:	0490-2351423/ 2351144
Electronic city – Bangalore: 080-42623536/ 42623506	Malappuram:	0483-2836636/ 8606390101/ 8606490101
Dharwad/ Belur: 0836-2747378/ 9742918607/ 9740565201	Jamshedpur-RD TATA Centre:	6203750361/ 6203750362/ 9204855267
Belgaum: 9945750115/ 8971341343	Jamshedpur-Burma Mines:	6203214501/ 9523597193
Vellore: 0416-2244017	Murbad (Thane):	8108000787/ 9326112071
Coimbatore: 8870921555/ 9489086800	Odisha- Gopalpur:	8118057147/ 8118057148/ 7873480317
Tuticorin: 0461-2356715/ 9443049575	Gannavaram-AP:	08676-252472/ 9949044340

NETTUR TECHNICAL TRAINING FOUNDATION

An ISO 9001 Certified Training Institution

Post Box No. 5857, #23/24, II Phase, Peenya Industrial Area, BENGALURU - 560058, Karnataka, Ph: +91 (0) 80-28397218

www.nttftg.com

CREATING SKILLED CHAMPIONS FOR THE INDUSTRY

- ▶ INDUSTRY – FOCUSED PROGRAMS
- ▶ STATE OF THE ART FACILITIES
- ▶ CAMPUS SELECTIONS IN ALL CENTRES
- ▶ 20+ TRAINING CENTRES ACROSS INDIA

Open a world of opportunities

DIPLOMA PROGRAMS - 3 Years

1. Tool Engineering & Digital Manufacturing
2. Electronics and Embedded System
3. Computer Engineering & IT Infrastructure
4. Information Technology & Data Science
5. Mechatronics Engineering & Smart Factory
6. Electrical & Electronics
7. Manufacturing Technology

POSTGRADUATE PROGRAMS

1. Tool Engineering - 2 Years
2. Product Design & Engineering - 2 Years
3. Tool Design - 1Year
4. Quality Engineering & Management - 1Year
5. Automotive Vehicle Design and Development - 1Year

POST DIPLOMA PROGRAMS - 1 Year

1. Tool Design
2. Power Electronics
3. Embedded Systems
4. Industrial Automation

B.VOC + NTTF DIPLOMA

(in association with Dayananda Sagar University and Vellore Institute of Technology)

Dayananda Sagar University

1. Tool Engineering
2. Mechatronics
3. Information Technology

Vellore Institute of Technology

1. Tool Engineering
2. Mechatronics

For more details visit: www.nttftrg.com

NETTUR TECHNICAL TRAINING FOUNDATION

An IMS Certified Training Institution

Post Box No. 5857, #23/24, II Phase, Peenya Industrial Area,
Bengaluru-560058, Karnataka. Ph: +91 (0) 80-28397218.

GET FUTURE READY FOR INDUSTRY 4.0

Be prepared with future ready Skills
Advanced Certification Programs

IIOT & MACHINE LEARNING 	AI & DATA ANALYTICS 	INDUSTRY 4.0 	EMBEDDED SECURITY
CYBER SECURITY 	ROBOTIC PROCESS AUTOMATION 	CLOUD COMPUTING 	DIGITAL MARKETING

In association with:

Internship for B.Tech / B.E. students also offered

SCHOOL OF COMPUTING SCIENCES

NETTUR TECHNICAL TRAINING FOUNDATION

An IMS Certified Training Institution

40/40A, Electronic City, Hosur Road, Bengaluru-560100.

Call Us: 90715 75176 / 70906 82837

Email: reskilling@nttf.co.in | www.nttftrg.com

2019-20

दसवीं कक्षा
तृतीय भाषा

ಅನುಕ್ರಮಣಿಕಾ

ಕ್ರ.ಸಂ	ಪಾಠ	ಕ್ರ.ಸಂ	ಪಾಠ
01	ಮಾತೃಭೂಮಿ	20	ನಾಗರಿಕ ಕೆ ಕರ್ತವ್ಯ
02	ಕಶ್ಮೀರಿ ಸೆಬ		ವ್ಯಾಕರಣ
03	ಗಿಲ್ಲು	21	ಪಾರಿವಾರಿಕ ಪತ್ರ
04	ಅಭಿನವ ಮನುಷ್ಯ	22	ವ್ಯವಹಾರಿಕ ಪತ್ರ
05	ಮೆರಾ ಬಚಪನ	23	ನಿಬಂಧ
06	ಬಸಂತ ಕಿ ಸಚ್ಚಾಝಿ	24	ಸಮಾನಾರ್ಥಕ ಶಬ್ದ
07	ತುಲಸಿ ಕೆ ದೋಹೆ	25	ಅನುರೂಪತಾ
08	ಓಂಟರ್ನೇಟ ಕ್ರಾಂತಿ	26	ಅನುವಾದ
09	ಓಮಾನ್ದಾರೊ ಕೆ ಸಮ್ಮೇಲನ ಮೆ	27	ಕಂಠಸ್ಥ
10	ದುನಿಯಾ ಮೆ ಪಹಲಾ ಮಕಾನ	28	ಭಾವಾರ್ಥ
11	ಸಮಯ ಕಿ ಪಹಚಾನ	29	ಅಪಠಿತ ಗಧ್ಯ
12	ರೂಬೂಟ	31	ಸಮಾಸ
13	ಮಹಿಲಾ ಕಿ ಸಾಹಸ ಗಾಥಾ	31	ಸಂಧಿ
14	ಸೂರ - ಶ್ಯಾಮ	32	ವಚನ
15	ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಪದಾ	33	ಅನ್ಯ ಲಿಂಗ
16	ಬಾಲ ಶಕ್ತಿ	34	ವಿರಾಮ ಚಿಹನ
17	ಕೂಶಿಶ ಕರನೇವಾಲೊ ಕಿ ಹಾರ ನಹಿ ಹೂತಿ	35	ಕಾರಕ
18	ಶನಿ ಸಬಸೆ ಸುಂದರ ಗ್ರಹ	36	ಪ್ರೇರಣಾರ್ಥಕ ಕ್ರಿಯಾ
19	ಸತ್ಯ ಕಿ ಮಹಿಮಾ	37	ಮಾದರಿ ಪ್ರಶನ ಪತ್ರಿಕಾ

ಕವಿತಾ ಪಾಠ - ಮಾತೃಭೂಮಿ ।

ಕವಿ - ಭಗವತೀಚರಣ ವರ್ಮಾ

I ಇನ್ನೂ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಒಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಲಿಖಿರಿ । [ಒಂದು ಅಂಕವಾಲೆ ಪ್ರಶ್ನೆ]

1. ಮಾತೃಭೂಮಿ ಕವಿತಾ ಕೆ ರಚಿತಾ ಕೊನು ಹು ?
2. ಭಗವತೀಚರಣ ವರ್ಮಾಜಿ ಕಿಸು ಪ್ರಣಾಮ ಕರ ರಹು ಹು ?
3. ಭಾರತ ಮಾँ ಮುಕ್ತ ಹಸ್ತ ಸು ಕುಟಾ ಬಾँಟ ರಹಿ ಹು ?
4. ಭಾರತ ಮಾँ ಕು ಹಾಥು ಮು ಕುಟಾ ಹು ?
5. ಭಾರತ ದುಶ ಮು ಕುಟಾ ಗುಂಜ ಉಠನಾ ಕಾಹಿರು ?
6. ಜಯ - ಹಿಂದು ಕಾ ನಾದ ಕಹಾँ - ಕಹಾँ ಪರ ಗುಂಜನಾ ಕಾಹಿರು ?
7. ಭಾರತ ಕು ಖುತ ಕುಸು ಹು ?
8. ಭಾರತ ಭೂಮಿ ಕು ಅಂದು ಕುಟಾ - ಕುಟಾ ಭರಾ ಹುಉ ಹು ?

II ದು-ತುನ ವಾಕ್ಯು ಮು ಉತ್ತರ ಲಿಖಿರಿ । [ದು ಅಂಕವಾಲೆ ಪ್ರಶ್ನೆ]

9. ಭಾರತ ಮಾँ ಕು ಪ್ರಕೃತಿ ಸುಂದರಯ ಕಾ ವರ್ಣನ ಕಿಜಿರು ?
10. ಭಾರತ ಮಾತಾ ಕಾ ಸ್ವರೂಪ ಕುಸು ಸುಶುಭಿತ ಹು ?

III ತುನ - ಕಾರ ವಾಕ್ಯು ಮು ಉತ್ತರ ಲಿಖಿರಿ । [ತುನ ಅಂಕವಾಲೆ ಪ್ರಶ್ನೆ]

11. ಮಾತೃ ಭೂಮಿ ಕು ಉರ ಮು ಶಾಯಿತ ಹುಉ ಮಹಾನ್ ಪುರುಷು ಕಾ ನಾಮ ಬಾತಾತು ಹುಉ , ಮಾತೃಭೂಮಿ ಕಾ ಸ್ವರೂಪ ಲಿಖಿರು ?
12. ಕವಿ ಭಗವತೀಚರಣ ವರ್ಮಾ ಕು ಅನುಸಾರ ಮಾತೃಭೂಮಿ ಕಿ ವಿಶುಷತಾ ಕುಟಾ-ಕುಟಾ ಹು ?

ಕಶ್ಮೀರಿ ಸುಬ

I ನಿಮ್ನಲಿಖಿತ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಒಂದು-ಒಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಲಿಖಿರಿ : [1 ಅಂಕವಾಲೆ]

1. ಲುಖಕ ಪ್ರಮಕಂದು ಕಿಜು ಖರಿದುನು ಕಹಾँ ಗುಟು ಥು ?
2. ಪ್ರಮಕಂದುಜಿ ಕು ಕುಟು ಮು ಕುಟಾ ನಜರ ಆಯಾ ?
3. ಪ್ರಮಕಂದುಜಿ ಕಾ ಜಿ ಕುಟು ಲಲಕಾ ಉಠಾ ?
4. ಡುಮುಟು ಕಿಸಕಾ ಆವಶುಕ ಅಂಗ ಬನ ಗಯಾ ಹು ?

5. आजकल शिक्षित समाज में किसके बारे में विचार करने की प्रवृत्ति हो गई है ?
6. स्वाद में सेब किससे बढ़कर नहीं है ?
7. रोज एक सेब खाने से किनकी जरूरत नहीं होगी ?
8. प्रेमचंद ने दूकानदार को क्षमा के योग्य क्यों नहीं समझा ?

II दो-तीन वाक्यों में उत्तर लिखिए : [2 अंकवाले]

1. दूकानदार ने प्रेमचंदजी से क्या कहा ?
2. दूकानदार ने अपने नौकर से क्या कहा ?
3. कश्मीरी सेब पाठ में सेब की हालत कैसी थी ?
4. कश्मीरी सेब पाठसे पाठकों को क्या संदेश मिलता है ?
5. प्रेमचंदजी ने खरीदारी के बारे में क्या चेतावनी दी है ?
6. बेईमानी के बारे में लेखक प्रेमचंदजी की राय क्या है ?

III चार-पाँच वाक्यों में उत्तर दीजिए : [3 अंक]

1. लेखक प्रेमचंद खरीदे हुए सेब कैसे थे ?

गिल्लू

I निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर एक-एक वाक्य में लिखिए :

1. गिलहरी का बच्चा कहाँ पडा था ?
2. लेखिका ने गिल्लू के घावों पर क्या लगाया ?
3. लेखिका को किस कारण से अस्पताल में रहना पडा ?
4. गिलहरि का प्रिय खाद्य क्या था ?
5. वर्मा जी गिलहरी को किस नाम से बुलाती थी ?
6. गिलहरी का लघु गात किसके भीतर बंद रहता थी ?
7. महादेवी वर्मा जी का जन्म कब हुआ ?
8. गिलहरीयों की जीवनावधि सामान्यतया कितनी होती है ?

9. गिलहरी की समाधि कहाँ बनायी गयी है ?
10. महादेवी वर्मा जी के माता -पिता का नाम क्या है ?
11. गिलहरी गर्मी के दिनों में कहाँ लेट जाता था ?

II दो-तीन वाक्यों में उत्तर लिखिए :

1. लेखिका को गिलहरी किस स्थिति में दिखायी पड़ी ?
2. लेखिका ने गिल्लू के प्राण कैसे बचाये ?
3. महादेवी वर्मा जी को चौंकाने के लिए गिल्लू कहाँ - कहाँ ध्वीप जाता था ?
4. लेखिका का ध्यान आकर्षित करने के लिए गिल्लू क्या करता था ?
5. लेखिका ने गिल्लू को क्या-क्या सिखाया ?

III पाँच-छः वाक्यों में उत्तर लिखिए :

1. गिल्लू के कार्य-कलाप के बारे में लिखिए ।
2. गिल्लू के अंतिम दिनों का वर्णन कीजिए ।
3. गिल्लू के प्रति महादेवी वर्मा जी की ममता का वर्णन कीजिए ?

अभिनव मनुष्य कविता

एक अंक का प्रश्न

1. अभिनव मनुष्य कविता के कवि कौन हैं ?
2. कवि अभिनव मनुष्य कविता के द्वारा कौन सा संदेश देते हैं?
3. सृष्टि का श्रंगार कौन है ?
4. श्रेय किसका होता है
5. आधुनिक पुरुषु नें किस पर विजय पायी है ?
6. पवन का ताप किसके हुकम पर चढता उतरता है ?
7. आज की दुनिया कैसी है ?
8. मानव का हुकम पर क्या चढता और उतरता है ?

9. अभिनव मनुष्य कविता में किसका गुणगान किया गया है ?
10. दिनकर जी के किस काव्य - कृति को ज्ञानपीठ पुरस्कार मिला है ?
11. नर किन-किनको एक समान लाँघ सकता है ?
12. आज मनुज का यान कहाँ जा रहा हैं ?
13. परमाणु किसे देखकर कांपते हैं ?

दो अंक के प्रश्न

1. दिनकर जी के अनुसार मानव का सही परिचय क्या है ?
2. प्रकृति पर सर्वज्ञ है विजयी पुरुष आसीन -इस पंक्ति का आशय समझाइए ।
3. दिनकर जी ने आधुनिक मानव के भौतिक साधना का वर्णन कैसे किया है ?
4. अभिनव मनुष्य के आधार पर मनुष्य का सही परिचय कैसे किया गया है ?
5. अभिनव मनुष्य कविता को दूसरा उचित शीर्षक दीजिए ।

चार अंक का प्रश्न

भावार्थ लिखिए

1. आज की दुनिया विचित्र नावीन :
प्रकृति पर सर्वत्र है , विजयी पुरुष आसीन
है बंधे नर के करों में वारी , विद्युत , भाप हुकम पर चढता - उतरता है पवन का ताप ।
2. यह मनुज जो सृष्टि का श्रंगार ज्ञान का विज्ञान का आलोक का आगारं ।
व्योम से पाताल तक सब कुछ इसे है जेय पर न यह परिचय मनुज का यह न उसका जेय । इस
पंक्ति का भावार्थ लिखिए ।

ಪಾಠ : ಮೆರಾ ಬಚಪನ

I ಏಕ ಅಂಕವಾಲೆ

1. ಜಲಾಲುದ್ದೀನ ಅಬ್ದುಲ ಕಲಾಮ ಕೂ ಕಿಸ ನಾಮ ಸೆ ಪುಕಾರತೆ ತೆ ?
2. ಅಬ್ದುಲ ಕಲಾಮ ಕೆ ಚಚರೆ ಖಾಝೆ ಕೂನ ತಾ ?
3. ರಾಮೆಶ್ವರಮ್ ಕಿಸ ಕಾರಣ ಸೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಹೆ ?
4. ಅಬ್ದುಲ ಕಲಮ ಜಿ ಕೆ ಬಚಪನ ಮೆಂ ದುರ್ಲಭ ವಸ್ತು ಕ್ಯಾ ತಿ ?
5. ಅಬ್ದುಲ್ ಕಲಾಮ ಜಿ ಕಾ ಜನ್ಮ ಕಹಾಂ ಹೂ ?
6. ಅಬ್ದುಲ ಕಲಾಮ ಜಿ ಬಚಪನ ಮೆಂ ಕಿಸ ಘರ ಮೆಂ ರಹತೆ ತೆ ?
7. ಜೆನುಲಾಬದೀನ ನೆ ಕೂನ - ಸಾ ಕಾಮ ಶುರು ಕಿಯಾ ?
8. ಕಲಾಮ ಔರ್ ಜಲಾಲುದ್ದೀನ ಕಿಸ ವಿಷಯ ಪರ ಚರ್ಚಾ ಕರತೆ ತೆ ?

II ದೂ ಅಂಕವಾಲೆ ಪ್ರಶನ

1. ಜಲಾಲುದ್ದೀನ ನೆ ಅಬ್ದುಲ ಕಲಾಮ ಕೂ ಕೆಸೆ ಪ್ರೇರಿತ ಕಿ ?
2. ಆಶಿಯಮ್ಮಾಜಿ ಅಬ್ದುಲ ಕಲಾಮ ಕೂ ಖಾನೆ ಮೆಂ ಕ್ಯಾ ಕ್ಯಾ ದೆತಿ ತಿ ?
3. ಜೆನುಲಾಬದೀನ ನಮಾಜ ಕೆ ಬಾರೆ ಮೆಂ ಕ್ಯಾ ಕಹತೆ ತೆ ?
4. ಅಬ್ದುಲ ಕಲಾಮ ಕಾ ಬಚಪನ ಬಹುತ ಹಿ ನಿಶಿಚಂತತಾ ಔರ್ ಸಾದಗಿ ಮೆ ಬಿತ್ತನೆ ಕೆ ಕಾರಣ ಲಿಖೀ |
5. ಜೆನುಲಾಬದೀನ ಕೆ ಸ್ವಭಾವ ಕೆ ಬಾರೆ ಮೆಂ ಲಿಖೀ |
6. ಅಬ್ದುಲ ಕಲಾಮ ಕೆ ಮಾತಾ-ಪಿತಾ ಕಾ ನಾಮ ಬತಾಝೀ |
7. ಅಬ್ದುಲ ಕಲಾಮ ದೆಖನೆ ಮೆಂ ಕೆಸೆ ತೆ ?
8. ಜಲಾಲುದ್ದೀನ ಕಲಾಮ ಕೂ ಕಿನ - ಕಿನ ವಿಷಯ ಕೆ ಬಾರೆ ಮೆಂ ಬತಾತೆ ರಹತೆ ತೆ ?
9. ಜೆನುಲಾಬದೀನ ಕೆ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಕಾ ಪರಿಚಯ ದಿಜೀ
10. ಅಬ್ದುಲ ಕಲಾಮ ಕಾ ಬಚಪನ ಕೆಸೆ ಬಿತ್ತಾ ?
11. ಕಲಾಮ ಕೂ ಜಲಾಲುದ್ದೀನ ನೆ ನೆಝೆ ದುನಿಯಾ ಕಾ ಬೂಧ ಕೆಸೆ ಕರಾಯಾ ?
12. ಕಲಾಮಜಿ ಕೆ ಬಚಪನ ಮೆಂ ಕಿತ್ತನೆ ದೂಸ್ತ ತೆ ? ವೆ ಕೂನ - ಕೂನ ತೆ ?
13. ಶಮಸುದ್ದೀನ ಅಖಬರೂಂ ಕೆ ವಿತರಣ ಕಾ ಕಾರ್ಯ ಕೆಸೆ ಕರತೆ ತೆ ?

III ತಿನ್ ಅಂಕವಾಲೆ ಪ್ರಶನ

1. ಜೈನುಲಾಬ್ದೀನ್ ಕೀ ದಿನಚರಿಯಾ ಕೆ ಬಾರೆ ಮೆ ಲಿಖೀ
2. ಜಲಾಲುದ್ದೀನ್ ನೆ ಅಬ್ದುಲ ಕಲಾಮ ಕೊ ಕಿನ್ - ಕಿನ್ ವಿಷಯೊ ಕೀ ಜಾನ್ಕಾರೀ ದೇತೆ ತೆ ?
3. ಬಚಪನ್ ಮೆ ಅಬ್ದುಲ ಕಲಾಮ ಕಯಾ-ಕಯಾ ಕಾಮ ಕರತೆ ತೆ ?
4. ಅಬ್ದುಲ ಕಲಾಮ ಕೆ ಬಚಪನ್ ಕೆ ಬಾರೆ ಮೆ ಬತಾಝೀ |
5. ರಾಮೇಶ್ವರಮ್ ಏಕ್ ಯಾತ್ರಾ ಸ್ಥಲ ಕೆಸೆ ? ಬತಾಝೀ |

IV ಚಾರ ಅಂಕವಾಲೆ ಪ್ರಶ್ನ :

1. ಅಬ್ದುಲ ಕಲಾಮ ಆದರ್ಶ ವ್ಯಕ್ತೀ ಬನಾನೆ ಮೆ ಮಾತಾ-ಪಿತಾ ಕೆ ಪರಿಶ್ರಮ ಕೆಸೆ ತೆ ?
2. ಅಬ್ದುಲ ಕಲಾಮ ಕೆ ಜೀವನ್ ಸೆ ಆಪ ಕಯಾ ಸೀಖ ಸಕತೆ ಹೆ ?

बसंत की सच्चाई

I ನಿಮ್ಮನಲಿಖಿತ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೆ ಉತ್ತರ ಏಕ್ -ಏಕ್ ವಾಕ್ಯಮೆ ಲಿಖೀ :

1. ಬಸಂತ ಕಾ ಆಯು ಕಿತನಾ ತಾ ?
2. ರಾಜಕಿಶೋರ್ ಜಿ ನೆ ಅಪನೆ ಜೆಬ ಸೆ ಕಿತನೆ ಪैसे ನಿಕಾಲೆ ?
3. ಬಸಂತ ಕೀ ಸಚ್ಚಾಝೆ ಕಹಾನೀ ಕೆ ದೂಸರಾ ದೃಶ್ಯ ಕಹಾ ಸೆ ಶುರು ಹೊತಾ ಹೆ ?
4. ಪ್ರತಾಪ ರಾಜಕಿಶೋರ್ ಜಿ ಕೊ ಕಿತನೆ ಪैसे ಲೊಟಾನೆ ಆಯಾ ತಾ ?
5. ಬಸಂತ ಔರ ಪ್ರತಾಪ ಕಿಸಕೆ ಘರ ಮೆ ರಹತೆ ತೆ ?
6. ಪ್ರತಾಪ ಕಾ ಘರ ಕಹಾ ತಾ ?
7. ರಾಜಕಿಶೋರ್ ಜಿ ಅಪನೆ ಘರ ಕೆ ಅಂಧರ ಸೆ ಕಿಸೆ ಬುಲಾಯಾ ತಾ ?
8. ಡಾಕ್ಟರ್ ಕಾ ನಾಮ ಕಯಾ ತಾ ?
9. ಬಸಂತ ಕಹಾ ಲೆಟಾ ತಾ ?
10. ಂಬುಲೆಸ ಬುಲಾನೆ ಕೊನ್ ಗಾ ?

II ದೊ-ತೊನ್ ವಾಕ್ಯೊ ಮೆ ಉತ್ತರ ಲಿಖೀ :

1. ಬಸಂತ ಕೀ ಸಚ್ಚಾಝೆ ಪಾಠ ಕಾ ಪಹಲಾ ದೃಶ್ಯ ಕಾ ವರ್ಣನ್ ಕೀಜೀ |
2. ಛಲನೀ ಸೆ ಹಮ ಕಯಾ ಕರ ಸಕತೆ ಹೆ ?
3. ಬಸಂತ ರಾಜಕಿಶೋರ್ ಸೆ ಕಯಾ-ಕಯಾ ಲೆನೆ ಕೆ ಲೀ ಕಹತಾ ಹೆ ?

III ನಿम्ನಲಿಖಿತ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ತಿನ್ನ ಯಾ ಛಾರ ವಾಕ್ಯಗಳಿಗೆ ಢೆ ಲಿಖಿಁ :

1. ಪಂಡಿತ ರಾಜಕಿಶೂರ ಢಾನವತಾ ಕಿ ಢೂರ್ತಿ ತೆ | ಸ್ಪಷ್ಟ ಕಿಜಿಁ |
2. ಪಂಡಿತ ರಾಜಕಿಶೂರ ಕೆ ಢಾನವಿೃ ವೃವಹಾರ ಕಾ ಪರಿಛೃ ದಿಜಿಁ |
3. ಁಕಾಕಿಗಳಿಗೆ ಢೆ ಸ್ವಾಭಿಢಾನಿ ಬಸಂತ ಕಿ ಸಛಛಾಁ ಕಿ ಁಢಾನದಾರಿ ಕೆಸೆ ತಿ ?
4. ಬಸಂತ ಕೆ ಬಾರೆ ಢೆ ಆಪ ಕೃಛಾ ಜಾನತೆ ಹೆ ? ಅಪನೆ ಶಬ್ದೂ ಢೆ ಲಿಖಿಁ |
5. ಬಸಂತ ಕಿ ಁಢಾನದಾರಿ ಕಾ ಪರಿಛೃ ಸದೂಹರಣ ದಿಜಿಁ |

ಯಾ

ಬಸಂತ ಕೆ ಸ್ವಾಭಿಢಾನ ಅೂರ ಁಢಾನದಾರಿ ಕಾ ಪರಿಛೃ ದಿಜಿಁ |

IV ನಿम्ನಲಿಖಿತ ಪ್ರಶನ ಕಾ ಉತ್ತರ ಛಾರ ಯಾ ಪಾಛ ವಾಕ್ಯಗಳಿಗೆ ಢೆ ಲಿಖಿಁ |

1. ಪಂಡಿತ ರಾಜಕಿಶೂರ ಕಿ ಪೂಪಕಾರಿತಾ ಅನುಸರಣಿೃ ಹೆ | ಸ್ಪಷ್ಟ ಕಿಜಿಁ |
2. ಬಸಂತ ಕೆ ಉತ್ತಢ ಗುಣಗಳಿಗೆ ವರ್ಣನ ಕಿಜಿಁ |
3. ಬಸಂತ ಁಢಾನದಾರ ಲಡಕಾ ಹೆ ಕೆಸೆ ?
4. ರಾಜಕಿಶೂರ ಕೆ ಢಾನವಿೃ ವೃವಹಾರ ಕಾ ಪರಿಛೃ ದಿಜಿಁ |

@ @ @ @ @ @ @ @

ತುಲಸಿ ಕೆ ದೂಹೆ

I ಁಕ ವಾಕ್ಯ ಢೆ ಉತ್ತರ ಲಿಖಿಁ :

1. ತುಲಸಿದಾಸ ಕಾ ಜನ್ಢ ಕೂೂ ಹೂಆ ತಾ ?
2. ತುಲಸಿದಾಸ ರಛಿತ ಢಹಾಕಾವೃ ಕೂನಸಾ ಹೆ ?
3. ತುಲಸಿದಾಸ ಹಿನ್ದಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಢೆ ಕಿಸ ವಿಭಾಗ ಕೆ ಕವಿ ಢಾನೆ ಜಾತೆ ಹೆ ?
4. ತುಲಸಿದಾಸ ಕಿನ್ಕೆ ಭಕ್ತ ತೆ ?
5. ತುಲಸಿದಾಸ ಕೆ ಅನುಸಾರ ಢುಖಿೃ ಕೆ ಕೃಛಾ ಗುಣ ಹೂನಾ ಛಾಹಿಁ ?
6. ತುಲಸಿದಾಸ ನೆ ಸಂತೂಕಿ ತುಲನಾ ಕಿಸ ಪಕ್ಷಿ ಸೆ ಕಿ ಹೆ ?
7. ಪಾಪ ಕಾ ಢೂಲ ಕೃಛಾ ಹೆ ?
8. ದೃಛಾ ಕಿಸಕಾ ಢೂಲ ಹೆ ?
9. ತುಲಸಿದಾಸ ಢುಖಿೃ ಕೂ ಕಿಸಕೆ ಸಢಾನ ಢಾನತೆ ಹೆ ?
10. ತುಲಸಿದಾಸ ಢುಖ ಕೂ ಕೃಛಾ ಢಾನತೆ ಹೆ ?

11. ಹंस का गुण कैसा होता हैं ?
12. मुख किसका पालन -पोषण करता हैं ?
13. तुलसीदास किस शाखा के कवि थे ?
14. तुलसीदास के माता-पिता का नाम क्या था ?
15. तुलसीदास के बचपन का नाम क्या था ?
16. तुलसीदास के अनुसार विपत्ति के साथी कौन - कौन हैं ?
17. देहरी पर दीप रखने से क्या होता हैं ?

II दि-तीन वाक्य में उत्तर लिखिए :

1. मुखिया को मुख के समान होना चाहिए । कैसे ?
2. मनुष्य को हंस की तरह क्या करना चाहिए ?
3. तुलसीदास हमें दयालु बने रहने के लिए क्यों कहते हैं ?
4. विपत्ती के साथी के बारे में तुलसीदासजी की क्या राय है ?
5. मनुष्य के जीवन में प्रकाश कब फैलता हैं ?

इंटरनेट - क्रांति

1. एक वाक्य में उत्तर लिखिए :
2. इंटरनेट का अर्थ क्या हैं ?
3. संचार और सूचना क्षेत्र में इंटरनेट का क्या महत्व हैं ?
4. इंटरनेट बैंकिंग द्वारा क्या भेजा जा सकता हैं ?
5. प्रगतिशील राष्ट्र किसके द्वारा बदलाव लाने की कोशिश करते हैं ?
6. समाज के किन क्षेत्रों में इंटरनेट का योगदान हैं ?
7. इंटरनेट - क्रांति का असर किस पर पड़ा हैं ?
8. आई .टी.ई .एम का विस्तृत रूप क्या हैं ?
9. किसकी उपयोग से इन्सानी सोच का दायरा बढ़ गया हैं ?
10. रोहन किससे इंटरनेट के बारे में विस्तृत जानकारी पाया था ?
11. किसकी वजह से पूरे विश्व का विस्तार एक छोटा सा गाँव का सा होगया हैं ?

12. ಆಧುನಿಕ ಜೀವನ ಶೈಲಿ का मत्वपूर्ण अंग क्या हैं ?
13. विडियो कान्फरेन्स मे कितने दूरदर्शन के परदे पर चर्चा का सकते हैं ?
14. ई-गवर्नेस कैसा प्रशासन हैं ?
15. कंप्यूटर कैसा यंत्र हैं ?
16. वीडियो कान्फरेन्स मे हम क्या कर सकते हैं ?
17. ई.गवर्नेस से प्रशासन कैसी बन सकती हैं ?
18. कुछ साल पहले दूर रहते रिश्तेदार या दोस्तों की खबर देने की माध्यम कौनसा था ?
19. अंतर्जल का अर्थ क्या हैं ?

II दो-तीन वाक्यों में उत्तर लिखिए :

1. इंटरनेट का मतलब क्या हैं ?
2. व्यापार और बैंकिंग मे इंटरनेट से क्या मदद मिलती हैं ?
3. ई गवर्नेस क्या हैं ?
4. इंटरनेट द्वारा कौनसी मदद मिलती हैं ?
5. संचार माध्यम के बारे में आप क्या जानते हैं ?
6. "इनफरमेशन टेक्नोलाजी एनेबल्ड सर्विसेस " का अर्थ क्या हैं ?

III चार-छ वाक्यों में उत्तर लिखिए :

1. संचार व सूचना के क्षेत्र में इंटरनेट से क्या महत्व है ? वीडियो कान्फरेन्स के बारे में लिखिए ।
2. 'सोशल नेटवर्किंग' एक क्रांतिकारी खोज हैं । कैसे ?
3. इंटरनेट से कौन-सी हानियाँ हो सकती हैं ?
4. इंटरनेट के बारे मे आप क्या जानते हैं ?
5. कबंध बाह के बारे मे लिखिए ।

ईमान्दारो के सम्मेलन में

I एक वाक्य में उत्तर लिखिए

1. लेखक हरिशंकर परसाई जी दूसरे दर्जे में क्यों सफर करना चाहते थे ?

2. ईमानदारों के सम्मेलन में इस कहानी के लेखक कौन है ?
3. लेखक की चप्पलें किस ने पहनी थी ?
4. स्वागत समिति के मंत्री किस को डाँटने लगे ?
5. लेखक पहनने के कपड़े कहाँ दबाकर सोये ?
6. लेखक के कमरे में कितने प्रतिनिधि ठहरे थे ?
7. ब्रीफकेस में क्या था ?
8. लेखक ने धूप का चश्मा कहाँ रखा था ?

II दो-तीन वाक्यों में उत्तर लिखिए :

1. लेखक को भेजे गये निमंत्रण पत्र में क्या लिखा गया था ?
2. फूल मालाएँ मिलने पर लेखक क्या सोचने लगे ?
3. लेखक ने मंत्री को क्या समझाया ?
4. चप्पलों की चोरी होने पर ईमानदार डेलिगेट ने क्या सुझाव दिया ?
5. लेखक ने कमरा छोड़कर जाने का निर्णय क्यों लिया ?
6. मुख्य अतिथि की बेईमानी कहाँ दिखाई देती हैं ?

III तीन अंकवाले प्रश्न

1. लेखक के दूप का चश्मा खो जाने की घटना का वर्णन कीजिए ।
2. मंत्री तथा कार्यकर्ताओं के बीच में क्या वार्तालाप हुआ ?
3. सम्मेलन में लेखक को कौन-से अनुभव हुए ?

पाठ का नाम - दुनिया में पहला मकान

I एक वाक्य में उत्तर लिखो :

1. सिंगफो आदिवासी कहाँ रहते थे ?
2. सबसे पहले आदमी को मकान बनाना किसने सिखाया ?
3. मकान के बारे में पूछ-ताछ करने दिनों दोस्त कहाँ चल पड़े ?
4. दोस्तों की मुलाकात सबसे पहले किससे हुई ?
5. दोस्तों ने क्या-क्या तय किया ?
6. हाथी से उत्तर पाकर दोस्त किससे मिले ?

7. सब जानवरों की बातें सुनकर दोस्तों ने क्या किया ?

II दो-तीन वाक्यों में उत्तर लिखो

1. लालिम और किंचा लालीदाम जंगल की ओर क्यों चले पड़े ?
2. दोस्तों ने हाथी के साथ किसकी चर्चा की ?
3. हाथी ने दोस्तों को क्या उत्तर दिया ?
4. दोस्तों ने किन-किन जानवरों से मुलाकात की ?

समय की पहचान

I एक वाक्य में उत्तर लिखिए ।

1. कवि के अनुसार मनुष्य को सुख कब नहीं मिलता ?
2. बहाने बनाने का प्रमुख कारण क्या है ?
3. समय किसका दिया हुआ अनुपम धन है ?
4. कवि किस पर विश्वास करने को कहते हैं ?
5. समय के खोने से क्या होता है ?

II दो-तीन वाक्यों में उत्तर लिखिए :

1. मनुष्य के लिए सुख की प्राप्ति कब संभव है ?
2. समय का सदुपयोग कैसे करना चाहिए ?
3. समय की पहचान कविता के अंतिम चार पंक्तियों में कवि क्या कहना चाहते हैं ?

रोबोट

I एक - दो वाक्यों में उत्तर लिखो :

1. साधोराम कहाँ काम करता था ?
2. धीरज सक्सेना ने क्या फैसला किया ?
3. काउंटर पर सक्सेना का स्वागत किसने किया ?
4. रोबोनिल किसे टहला ने ले जाता है ?
5. वर्षों से सक्सेना के परिवार में कौन काम कर रहा था ?
6. धीरज सक्सेना किस कार्यालय में जा पहुँचे

7. एक रोबोट वैक्यूम क्लीनर से क्या साफ कर रहा था ?
8. रोबोनिल की मुलाकात किससे हुई ?
9. शर्मा परिवार के कुत्ते का नाम लिखिए ।
10. रोबोनिल और रोबोदीप किससे मिलने गए ?
11. वैज्ञानिक लेखक का नाम लिखिए ।

II दो-तीन वाक्यों में उत्तर लिखिए :

1. साधोराम क्यों काम पर नहीं जाता था ?
2. धीरज सकसेना ने रोबोथोनिकस कारपोरेशन में क्या पूछा ?
3. धीरज सकसेना ने रोबोनिल को क्यों चुना ?

महिला की साहसगाथा

I एक वाक्य में उत्तर लिखिए

1. एवरेस्ट की चोटी चढ़नेवाली पहली भारतीय महिला कौन थी ?
2. बिचेंद्रीपाल को कौन सा गौरव प्राप्त हुआ है ?
3. बिचेंद्री के माता - पिता कौन थे ?
4. बिचेंद्री ने क्या निश्चय किया ?
5. बिचेंद्री ने किस ग्लेशियर पर चढ़ाई की ?
6. सन 1983 में दिल्ली में कौन सा सम्मेलन हुआ था ?
7. एवरेस्ट पर भारत का झंडा लहराते समय पाल के साथ कौन थे ?
8. कर्नल का नाम क्या था ?
9. बिचेंद्री ने थैले से कौन - सा चित्र निकाला ?
10. मेज़र का नाम क्या था ?
11. बिचेंद्री को पर्वतारोहण संघ ने कौन सा पदक देकर सम्मान किया ?
12. कर्नल ने बधाई देते हुए बिचेंद्री से क्या कहा ?

II 2 अंक प्रश्न

1. बिचेंद्री पाल के परिवार का परिचय दीजिए ।
2. बिचेंद्री का बचपन कैसे बिता ?
3. बिचेंद्री ने पर्वतारोहण के लिए किन - किन चीजों का उपयोग किया ?

4. एवरेस्ट की चोटी पर पहुँचकर बिचेंद्री ने क्या किया ?

III 3 अंक प्रश्न

1. बिचेंद्री ने पहाड पर चढने की तैयारी किस प्रकार की ?
2. दक्षिणी शिखर पर चढते समय बिचेंद्री के अनुभव के बारे में लिखिए ?
3. प्रस्तुत पाठ से क्या संदेश मिलता है ?

\$\$\$\$\$\$\$\$\$\$\$\$

कविता : सूर श्याम

I निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर एक वाक्य में लिखिए [एक अंकवाले]

1. यशोदा और नंद का रंग कैसा था ?
2. बालकृष्ण का रंग कैसा था ?
3. माता यशोदा कृष्ण पर क्यों मोहित होती है ?
4. यशोदा किसकी कसम खाती है ?
5. बलराम के अनुसार किसे मोल लिया गया है ?
6. चुटकी दे-देकर हँसनेवाले कौन थे ?
7. सूर-श्याम पद के रचयिता कौन है ?
8. कृष्ण की शिकायत किसके प्रति है ?
9. सूर -श्याम पद में सूरदासने किसका चित्रण किया है ?
10. कृष्ण के दाऊ कौन है ?
11. बलराम किसको चिढ़ाता है ?
12. बालकृष्ण किससे शिकयत करता है ?

II निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर दो-तीन वक्यों में लिखिए । [2 अंकवाले]

1. बालकृष्ण बलराम के साथ खेलने क्यों नहीं जाना चाहता ?
2. बालकृष्ण अपनी माता से क्या क्या शिकायतें करता है ?
3. यशोदा कृष्ण के क्रोध को कैसे शांत करती है ?

4. कृष्ण को बलराम क्या-क्या चिढ़ाता है ?
5. बलराम कृष्ण के माता - पिता के बारे में क्या कहता है ?

III चार-छः वाक्यों में उत्तर लिखिए [4 अंक्वाले]

1. सूर- श्याम पद का आशय स्पष्ट कीजिए ।

\$\$\$\$\$\$\$\$\$\$\$\$

कर्नाटक संपदा

I एक एक वाक्य में उत्तर लिखिए :

1. कर्नाटक में कौन सी भाषा बोली जाती है ?
2. कर्नाटक की राजधानी कौन सी है ?
3. एच.एम.टी का विस्तृत रूप क्या है ?
4. एच .ए.एल का विस्तृत रूप क्या है ?
5. आइ .टी.आइ का विस्तृत रूप क्या है ?
6. बी .एच.ई.एल का विस्तृत रूप क्या है ?
7. बी.ई.एल का विस्तृत रूप क्या है ?
8. भद्रावती के दो प्रमुख कारखानों के नाम लिखिए ।
9. कर्नाटक में कौन सी पर्वतमालाएँ शोभायमान है ।
10. सेंट फिलोमिना चर्च किस नगर में है ।
11. श्रवणबेलगोला में ५७ फूट ऊँची की मूर्ति किस की है ?
12. कर्नाटक नदियों से किस केंद्र को स्थापन किया है ?
13. किस के लिए विजयपुरा विश्व विख्यात है ?
14. कर्नाटक को किस का आगार कहते है ?
15. किन मंदिरों में पत्थर की मूर्तियाँ सजीव लगती है ?

IV दो-तीन वाक्यों में उत्तर लिखिए :

1. ಕರ್ನಾಟಕ ಕೀ ಪ್ರಮುಖ ನದಿಯಾँ और जलप्रपात कौन-कौन-से हैं ?
2. कर्नाटक के किन साहित्यकारों को ज्ञानपीठ पुरस्कार प्राप्त है ?
3. बाँध और जलाशयों के क्या उपयोग हैं ?
4. कर्नाटक के कुछ प्रमुख राजवंशों के नाम लिखिए ?
5. बेंगलूर में कौन-कौन-सी संस्थाएँ हैं ?
6. भद्रावती के दो प्रमुख कारखानों के नाम लिखिए ।

V चार - पाँच वाक्यों में उत्तर लिखिए :

1. कर्नाटक के प्राकृतिक सौंदर्य का वर्णन कीजिए ?
2. कर्नाटक की शिल्पकला का परिचय दीजिए ।
3. कन्नड भाषा तथा संस्कृति को कर्नाटक के साहित्यकारों की क्या देन है

\$\$\$\$\$\$\$\$\$\$\$\$

बाल - शक्ति

I एक वाक्य में उत्तर लिखिए:

4. रामू और श्यामू कौनसा खेल खेल रहे थे ?
5. कौन- कौन कंचे खेल रहे थे ?
6. सरकार की तरफ से बाल - शक्ति टोली को कितने रूपये मिली ?
7. रामू को टोली में लाने की जिम्मेदारी किसने ली ?
8. टोली का मुखिया कौन बना ?
9. रामू को स्कूल जाने के लिए कौन कहता है ?
10. बच्चों की प्रशंसा किसने की ?
11. किस कारण से गाँव एक आदर्शगाँव बन गया है ?

12. टोली का नाम क्या है ?

III दो-तीन वाक्यों में उत्तर लिखिए

13. बालशक्ति की टोली ने गाँव का उपचार कैसे किया ?
14. गाँव की सफाई के लिए बालक क्या काम करते हैं ?
15. पाँच हजार रुपये मिलने पर मोहन क्या सोचता है ?
16. कलेक्टर साहव ने बच्चों की बड़ाई में क्या कहा ?

IV चार - पाँच वाक्यों में उत्तर लिखिए

17. बाल शक्ति पाठ के अनुसार छात्रों की टोली का कर्तव्य क्या था ?
18. बाल शक्ती नामक टोली के कामों के बारे में विवरण दीजिए ।
19. बाल-शक्ति पाठ के द्वारा बच्चों की संगठित शक्ति का परिचय दीजिए ?

\$\$\$\$\$\$\$\$\$\$\$\$

पाठ - 17 कोशिश करने वालों की हार नहीं होती

I एक वाक्य में उत्तर लिखिए

1. किससे डरकर नौका पार नहीं होती ?
2. किनकी हार नहीं होती है ?
3. दाना लेकर कौन चलती है ?
4. चींटी कहाँ चढ़ती है ?
5. किसकी मेहनत बेकर नहीं होती ?
6. सागर में हुबकियाँ कौन लगाता है ?
7. मोती कहाँ मिलता है ?
8. किसकी मु मुट्टी खाली नहीं होती ?
9. कहाँ से भागना नहीं चाहिए ?
10. कुछ किये बिना ही क्या नहीं होती है ?

पूरक वचन : 1. शनि: सबसे सुंदर ग्रह ।

I इन प्रश्नों को एक वाक्य में उत्तर लिखिए । [1 अंकवाले]

1. शनि किसका पुत्र है ?
2. शनैःचर का अर्थ क्या है ?
3. सौर-मंडल का सबसे बड़ा ग्रह कौन-सा है ?
4. सौर - मंडल का सबसे बड़ा उपग्रह कौन -सा है ?
5. शनि एक राशि में कितने सालों तक रहता है ?

II दो-तीन वाक्यों में उत्तर लिखिए । [2 अंकवाले]

6. शनि का निर्माण किस प्रकार हुआ है ?
7. " शनि : सबसे सुंदर ग्रह " है कैसे ?
8. सौर - मंडल में 'शनि का स्थान क्या है , और शनि की विशेषता क्या है ?

\$\$\$\$\$\$\$\$\$\$

पूरक वाचन : सत्य की महिमा

I दो-तीन वाक्यों में उत्तर लिखिए : [2 अंक]

1. सत्य क्या होता है ? उसका रूप कैसे होता है ?
2. शास्त्र में सत्य बोलने का तरीका कैसे समझाया गया है ?
3. झूठ का सहारा लेते हैं तो क्या-क्या सहना पड़ता है ?
4. "संसार के महान् व्यक्तियों ने सत्य का सहारा लिया हैं"- सोदाहरण समझाइए ।
5. महात्मा गांधी के सत्य की शक्ति के बारे में क्या कथन है ?
6. झूठ बोलनेवालों की हालत कैसी होती है ?
7. हर स्थिति में सत्य बोलने का अभ्यास क्यों करना चाहिए ?

\$\$\$\$\$\$\$\$\$\$

ಪೂರ್ವವಾಚನ - ನಾಗರಿಕ ಕೆ ಕರ್ತವ್ಯ

1. ನಾಗರಿಕ ಕೆ ಕಿನ್ಹಿ ತಿನ ಕರ್ತವ್ಯೊ ಕಾ ಪರಿಚಯ ದೀಜೀ |
2. ನಾಗರಿಕೊ ಕೆ ಕೊಡ್ ತಿನ ಕರ್ತವ್ಯ ಲಿಖೀ |
3. ನಾಗರಿಕ ಕೆ ಕರ್ತವ್ಯ ಮೆ ಮೀನಾ ಮೆಡಮ ನೆ ಛಾತ್ರೊ ಸೆ ಅಂತ ಮೆ ಕ್ಯಾ ಕಹಾ ?
4. ಅಕುಲ ನೆ ಮೀನಾ ಮೆಡಮ ಸೆ ಕ್ಯಾ ಕಹಾ ?
5. ಅನ್ವರ ನೆ ಮೀನಾ ಮೆಡಮ ಸೆ ಕ್ಯಾ ಕಹಾ ?
6. ಸಲಮಾ ನೆ ಕ್ಯಾ ಕಹಾ ?

ಕಂಠಸ್ಥ ಕವಿತಾ ಭಾಗ

1. ಅಸಫಲತಾ ಏಕ -----

-----ಭಾಗೊ ತುಮ |

2. ಮುಖಿಯಾ -----

-----ವಿವೇಕ ||

3. ಜಡ ಚೊತನ -----

-----ವಿಕಾರ ||

4. ದಯಾ ಧರ್ಮ -----

----- ಮೆ ಪ್ರಾಣಾ ||

5. तुलसी -----

-----भरोसो एक ॥

6. राम नाम -----

----- उजियार ॥

\$\$\$\$\$\$\$\$

अनुवाद

पाठों के नाम

*कश्मीरी सेब * गिल्लू * मेरा बचपन * इंटरनेट क्रांति * कर्नाटक संपदा *बाल-शक्ति

1. टोमोटो भोजन का आवश्यक अंग बन गया है । गाजर मे बहुत विटामिन है । रोज एक सेब खाने से डॅकटर की जरूरत न रहेगी ।
2. महादेवी वर्मा ने गिलहरी को हौले से उठाकर अपने कमरे में लायी, फिर रूई से रक्तपोछकर घावों पर पेन्सिलिन का मरहम् लगाया ।
3. गर्मियों में जब मैं दोपहरमें काम करती रहती तो गिल्लू न बाहर जाता , न अपने झूले में बैठता । वह मेरे पास रखी सुराही पर लेट जाता था ।
4. अब्दुल कलाम के पिता बुद्धिमान थे उनकी माँ आशियम्मा आदर्श जीवन संगिनि थी । उनके माता-पिता को उनके समाज में एक आदर्श दंपती के रूप में देख जाता था ।
5. हमारे इलाखे में एक बहुत ही पुरानी मसाजिद थी जहाँ शाम को नमाज़ के लिए मेरे पिताजी मुझे अपने साथ ले जाते थे ।
6. मेरे बाल्यकाल में पुस्तकें एक दुर्लभ वस्तु थीं।एस.टी.आर. मानिकम का निजी पुस्तकलय था।

- ಮैं , अकसर उनके घर से किताबें ले आया करता था ।
7. आज का युग इंटरनेट युग है । सब पर इंटरनेट-क्रांति का असर पड़ा है । इंटरनेट से मानव की जीवनशैली और उसकी सोच में क्रांतिकारी परिवर्तन हुआ है ।
  8. इंटरनेट आधुनिक जीवनशैली का महत्वपूर्ण अंग बन गया है । इंटरनेट द्वारा घर बैठे-बैठे खरीदारी कर सकते हैं । इंटरनेट की सहायता से बेरोज़गारी को मिटा सकते हैं ।
  9. इंटरनेट सचमुच एक वरदान है । उस ने जीवन के हर क्षेत्र में अपना कमाल दिखाया है । देश के रक्षादलों की कार्यवाही में इंटरनेट का बहुत बड़ा योगदान है ।
  10. कर्नाटक राज्य भारत देश का प्रगतिशील राज्य है । इसकी प्राकृतिक सुषमा नयन मनोहर है । इसकी शिल्पकला और वास्तुकला अद्भुत है ।
  11. कर्नाटक में कन्नड भाषा बोली जाती है और इसकी राजधानी बेंगलूरु है । यहाँ चंदन के पेड़ विपुल मात्रा में हैं । इसलिए कर्नाटक को चंदन का आगर कहते हैं ।
  12. कर्नाटक के अनेक साहित्यकारों ने सारे संसार में कर्नाटक की कीर्ति फैलायी है । उन्होंने महान् काव्यों की रचना कर कन्नड़ साहित्य को समृद्ध बनाया है ।
  13. गाँव में विशाल सभा का आयोजन किया गया । गाँव को साफ - सुथरा देखकर कलेक्टर साहब प्रसन्न हुआ । बाल - शक्ति के कारण वह गाँव एक आदर्श गाँव बन गया ।
  14. सरकार की तरफ से बाल - शक्ति टोली को पाँच हजार रुपये दिए जाते हैं । टोली का मुखिया मोहन इन रूपों से स्कूल के पुस्तकालय में पुस्तकों का प्रबंध करने का निर्णय लेता है ।

\$\$\$\$\$\$\$\$

समानार्थी (पर्यायवाची) शब्द

सही विकल्प को चुनकर लिखिए ।

1. गात का समनार्थी शब्द है -----

अ) गान (आ) शरीर (इ) शारीर (ई) गति

2. आहार का पर्यायवाची शब्द है -----

अ) पानी (आ) भोजन (इ) भजन (ई) गान

3. विस्मय का समानार्थी शब्द है -----
अ) क्रिया (आ) आश्चर्य (इ) कार्य (ई) विवरण
4. हिम्मत का समानार्थक शब्द है -----
अ) हार (आ) धैर्य (इ) जीत (ई) मत
5. खोज शब्द का समानार्थक शब्द है -----
अ) तलाश (आ) कार्य (इ) सहज (ई) काजू
6. मकान शब्द का पर्यायवाची शब्द है -----
अ) माखन (आ) घर (इ) घी (ई) माकान
7. पेड़ के समानार्थ शब्द है -----
अ) पेड़ा (आ) पेड़े (इ) वृक्षो (ई) वृक्ष
8. दोस्त का पर्यायवाची शब्द है
अ) मित्र (आ) शत्रु (इ) दुश्मन (ई) महान
9. चोटी का समानार्थक शब्द है -----
10. सुबह का पर्यायवाचि शब्द है -----
अ) श्याम (आ) गत (इ) प्रातःकाल (ई) सुबह
11. महिला के समानार्थ शब्द है -----
अ) पुरुष (आ) आदमी (इ) स्त्री (ई) मालाएँ
12. नजदीक के समानर्थक शब्द है -----

ಅ)ಪಾಸ (ಆ) ದೂ (ಇ) ನಜರ (ಓ) ನಜ್ದೀಕಿ

13. ದುನಿಯಾ ಇಸಕೆ ಪರ್ಯಾಯವಾಚಿ ಶಬ್ದ ಹೈ ।

ಅ) ದಾನಿ (ಆ) ಜಗತ (ಇ) ದಾನ (ಓ) ಭೂಮಿ

14. ನವೀನ -ಇಸಕೆ ಸಮಾನಾರ್ಥ ಶಬ್ದ ಹೈ -----

ಅ) ಪುರಾನಾ (ಆ) ಕರನಾ (ಇ) ನಯಾ (ಓ) ನವಿ:

ಅನುರೂಪತಾ

1. ವಸಿಯತ : ನಾಟಕ :: ಚಿತ್ರಲೇಖಾ : -----
2. ಶತ-ಶತ : ದ್ವಿರುಕ್ತಿ :: ಹರೆ-ಭರೆ :
3. ಬಾಯೆ ಹಾಥ ಮೆ : ನ್ಯಾಯ ಪತಾಕಾ :: ದಾಯನೆ ಹಾಥ ಮೆ :-----
4. ಹಸ್ತ : ಹಾಥ :: ಪತಾಕಾ : -----
5. ಕೆಲಾ : ಪಿಲಾ ರಂಗ :: ಸೆಬ : -----
6. ಸೆಬ : ಫಲ :: ಗಾಜರ : -----
7. ನಾಗಪುರ : ಸಂತರಾ :: ಕಶ್ಮೀರ : -----
8. ಕಪಢಾ : ನಾಪನಾ :: ಟೊಮಾಟೊ : -----
9. 1907 : ಮಹಾದೇವಿ ವರ್ಮಾ ಜಿ ಕಾ ಜನ್ಮ :: 1987 : -----
10. ಗುಲಾಬ : ಪೌಧಾ :: ಸೊನಜ್ಹಿ : -----
11. ಹೆಸ : ಸಫೆದ :: ಕೌಆ : -----
12. ಬಿಲ್ಲಿ : ಮ್ಯಾಱ್-ಮ್ಯಾಱ್ :: ಗಿಲ್ಲು : -----
13. ಕೊಯಲ : ಮಧುರ ಸ್ವರ :: ಕೌಆ : -----
14. ಗಿರಿ : ಪಹಾಢ :: ವಾರಿ : -----
15. ಪವನ : ವಾಯು :: ಸಿಂಧು : -----
16. ಜಮೀನ : ಆಸಮಾನ :: ಆಕಾಶಾ : -----
17. ನರ : ಆದಮಿ :: ಉರ : -----
18. ಗಾಂಧಿಜಿ : ರಾಷ್ಟ್ರಪಿತಾ :: ಅಬ್ದುಲ ಕಲಾಮ : -----

19. जलालुद्दीन : जीजा :: शम्सुद्दीन : -----
20. ट्रेन : भू-यात्रा :: नौका : -----
21. हिंदू : मंदिर :: इस्लाम : -----
22. पं राजकिशोर : किशनगंज :: बसंत : -----
23. पं राजकिशोर : मजदूरों के नेता :: बसंत : -----
24. पं राजकिशोर : मालिक :: अमरसिंह : -----
25. प्रताप : छोटा भाई :: वर्मा : -----
26. ? : प्रश्नार्थक चिह्न :: ! : -----
27. दया : धर्म का मूल :: पाप : -----
28. परिहरि : त्यागना :: करतार : -----
29. जीह : जीभ :: देहरी : -----
30. कंप्यूटर : संगणक यंत्र :: इंटरनेट : -----
31. आई.टी - इनफारमेशन टेक्नोलाजी :: आई.टी.ई.एस : -----
32. फेसबुक : वरदान :: हैकिंग : -----
33. वीडियो कान्फरेन्स : विचार - विनिमय :: ई-प्रशासन : -----
34. पहला दिन : चप्पलें गायब थीं :: दूसरे दिन : -----
35. तीसरे दिन : कंबल गायब था :: चौथे दिन : -----

\$\$\$\$\$\$\$\$

अपठित गद्यांश (उदाहरण)

1. निम्न लिखित गद्यांश को ध्यानपूर्वक पढ़कर नीचे दिये गये प्रश्नों के उत्तर लिखिए ।

सागर का पानी खारा हुआ तो क्या हुआ, सागर ही तो दाना पानी देता है । अगर सागर नहीं होता तो मनुष्य का जीवन भी मुश्किल हो जाता था । वर्षा का कारण भी तो सागर ही है । सूरज की तेज किरण से सागर का जल भाप बनकर ऊपर उठता है । इस से बादल बनते हैं । इन्हीं बादलों से भूमी पर पानी बरसाता है । इससे पीने का पानी और अनाज के लिए पानी मिलता है नमक भी सागर से उत्पन्न होती है ।

1. भाप कैसे बनते है ?

2. वर्षा का कारण क्या है ?

3. सागर का पानी कैसा है ?

4. सागर क्या उत्पन्न करता है ?

2. सरोजिनी का जन्म हैदराबाद में हुआ । इनके पिता डॉ अघोरनाथ चट्टोपाध्याय थे । उन्होंने हैदराबाद में निजाम कॉलेज की स्थापना की । वे वर्षों तक इस कॉलेज के प्रिन्सिपल रहे । इनकी माता श्रीमती वरदा सुंदरी देवी भी सुशिक्षित महिला थी । वे बंगला में कविता लिखती थी । बालिका सरोजिनी को पुस्तक से बड़ा प्रेम था । इनके पति का नाम गोविंद राजलू नायडु था ।

1. सरोजिनी का जन्म कहाँ हुआ ?

2. सरोजिनी का पिता कौन थे ?

3. श्रीमती वरदा सुंदरी किस भाषा में कविता लिखती थी ?

4. सरोजिनी के पति का नाम क्या है ?

3. भारत में अनेक दर्शनीय स्थान हैं । दक्षिण भारत में हंपी उनमें एक है । बारहवीं शताब्दी में यह विजयनगर राज्य का केन्द्र था । यहाँ अनेक मंदिर हैं । जिनमें रामस्वामी , विजय विठ्ठल और विरूपाक्षमंदिर प्रमुख हैं । यह प्राचीन शिल्प कला के लिए प्रसिद्ध है । विजापुर की राजाओं से उसका नाश हुआ है । आज केवल अवशेष मात्र हैं ।

1. हंपी भारत के किस भग में है ?

2. हंपी किस साम्राज्य का केंद्र था ?

3. हंपी में प्रमुख देवालया कौन से हैं ?

4. हंपी क्यों प्रसिद्ध है ?

4. वन और पर्यावरण का गह्य गहरा संबंध है । वन प्रकृति की अमूल्य संपदा है । वन जीवनदायक है । वन वर्षा लाने का कारण बनकर पर्यावरण की रक्षा करते हैं । वनों की कृपा से भूमि का कटाव रकता है , सूखा कम पड़ता है तथा रेगिस्तान का फैलाव ठकता है । मानव सम्यता – संस्कृति की रक्षा , जीवों की रक्षा , तरह -तरह की वनस्पतियों और औषधियों आदि की रक्षा

के लिए वन संरक्षण आवश्यक है। पर्यावरण को ठीक रखने के लिए वन संरक्षण आवश्यक है। पर्यावरण को ठीक रखने के लिए वनों के कटाव रोकना होगा।

1. हमें वन संरक्षण क्यों करना चाहिए ?
2. वनों से क्या-क्या लाभ होते हैं ?
3. वन किसकी अमूल्य संपदा है ?
4. वन पर्यावरण की रक्षा कैसे करते हैं ?

5. भारतीय ध्वज में तीन रंग हैं। केसरिया रंग त्याग और वीरता का प्रतीक है। सफ़ेद रंग शांती और पवित्रता की निशानी है। हरा रंग समृद्धि और खुशाहली का प्रतीक है। बीच में नीले रंग का अशोक चक्र है। इसमें चौबीस तीलियाँ हैं। तीरंगा ध्वज देश की जान है। हमारा राष्ट्रीय चिन्ह अशोक स्तंभ के नीचे हिन्दी भाषा में सत्यमेव जयते लिखा हुआ है।

1. भारतीय राष्ट्रध्वज में कितने रंग हैं ?
2. सफ़ेद रंग किसका प्रतीक है ?
3. अशोक चक्र में कितनी तीलियाँ हैं ?
4. राष्ट्रीय चिन्ह अशोक स्तंभ के नीचे किस भाषा में लिखा हुआ है ?

6 मदर तेरेसा का सम्पूर्ण जीवन ही मानव -सेवा में बीता। वे स्वभाव से ही स्नेहमयी, ममतामयी, करुणामयी एवं दयालु थे। असहाय बच्चों और वृद्धों को देखकर उनका मन

करुणा से भर जाता था। परदुःख से वे द्रवित हो जाती थी। अनाथ एवं विकलांग बच्चों के जीवन को प्रकाशमान करने के लिए अपनी युवावस्था से लेकर जीवन के अन्तिम क्षणों तक उन्होंने प्रयास किया। जिस भारत में अन्तिम माँ का स्थान सर्वोपरि है। उसी भारत में उनका पूरा जीवन बीता। उस माँ की यही कर्मभूमि थी। भारत सरकार ने वर्ष 1980 ई.में भारत रत्न का सर्वोच्च पुरस्कार नोबल पुरस्कार भी उन्हें प्राप्त हुआ।

1. मदर तेरेसा का संपूर्ण जीवन किसकि सेवा में बीता ?
2. मदर तेरेसा स्वाभाव से कैसी थीं ?
3. मदर तेरेसा ने अनाथ और विकलांग बच्चों के जीवन के लिए क्या किया ?
4. मदर तेरेसा को भारत सरकार ने किस पुरस्कार से अलंकृत किया है ?

\$\$\$\$\$\$\$\$\$\$\$\$

समास (उदाहरण)

1. जलप्रपात इस समास का उदाहरण है ।
अ) द्वंद्व (आ) द्विगु (इ) बहुव्रीहि (ई) तत्पुरुष
2. सीता-राम इस समास का उदाहरण है ।
अ) कर्मधारय समास (आ) द्वंद्व समास (इ) तत्पुरुष समास (ई) अव्ययी भाव समास
3. सुख-दुख इस समास का उदाहरण है ।
अ) द्वंद्व समास (आ) द्विगु समास (इ) तत्पुरुष समास (ई) कर्मधारय समास
4. राजसभा इस समास का उदाहरण है ।
अ) तत्पुरुष समास (आ) कर्मधारय समास (इ) द्वंद्व (ई) द्विगु
5. गुरुदक्षिणा इस समास का उदाहरण है ।
अ) बहुव्रीहि समास (आ) तत्पुरुष समास (इ) कर्मधारय समास (ई) द्विगु समास
6. जन्मांध इस समास का उदाहरण है ।
अ) कर्मधारय समास (आ) बहुव्रीहि समास (इ) द्वंद्व समास (ई) तत्पुरुष समास
7. चंद्रमुख इस समास का उदाहरण है ।
अ) द्विगु समास (आ) कर्मधारय समास (इ) तत्पुरुष समास (ई) द्वंद्व समास
8. पंचवटी इस समास का उदाहरण है ।
अ) द्विगु समास (आ) द्वंद्व समास (इ) कर्मधारय समास (ई) तत्पुरुष समास
9. त्रिधारा इस समास का उदाहरण है ।
अ) कर्मधारय समास (आ) तत्पुरुष समास (इ) द्विगु समास (ई) द्वंद्व समास
10. दशानन इस समास का उदाहरण है ।

अ) कर्मधारय (आ) बहुर्वीहि समास (इ) तत्पुरुष समास (ई) द्विगु समास
\$\$\$\$\$\$\$\$\$\$\$\$

संधि का नाम पहचानिए | (उदाहरण)

1. पर्वतावली यह ----- संधि का उदाहरण है ।
अ) दीर्घ संधि (आ) गुणसंधि (इ) वृद्धि संधि (ई) यण् संधि
2. संग्रहालय ----- संधि का उदाहरण है ।
अ) गुणसंधि (आ) यण् संधि (इ) वृद्धि संधि (ई) दीर्घ संधि
3. जलाशय इस संधि का उदाहरण है ।
अ) यण् संधि (आ) वृद्धि संधि (इ) दीर्घ संधि (ई) गुणसंधि
4. अत्यंत ----- संधि क उदाहरण है ।
अ) यण् संधि (आ) दीर्घ संधि (इ) गुणसंधि (ई) व्यंजन संधि
5. वार्षिकोत्सव शब्द में ----- संधि है ।
अ) दीर्घसंधि (आ) अयादि संधि (इ) गुणसंधि (ई) व्यंजनसंधि
6. सप्तर्षि ----- संधि होगा ।
अ) दीर्घ संधि (आ) व्यंजनसंधि (इ) वृद्धि संधि (ई) गुण संधि
7. नयन कौनसा संधि है ?

- ಅ) ಅಯಾದಿ ಸಂಧಿ (ಆ) ವ್ಯಂಜನಸಂಧಿ (ಇ) ದೀರ್ಘಸಂಧಿ (ಓ) ಗುಣ ಸಂಧಿ
8. ನಾಯಿಕಾ ಮೆ ----- ಸಂಧಿ ಹೆ
- ಅ) ವಿಸರ್ಗ ಸಂಧಿ (ಆ) ವ್ಯಂಜನಸಂಧಿ (ಇ) ದೀರ್ಘಸಂಧಿ (ಓ) ಅಯಾದಿ ಸಂಧಿ
9. ನಿಶ್ಚಯ ----- ಸಂಧಿ ಹೆ ।
- ಅ) ಅಯಾದಿ ಸಂಧಿ (ಆ) ವ್ಯಂಜನಸಂಧಿ (ಇ) ವಿಸರ್ಗ ಸಂಧಿ (ಓ) ಗುಣ ಸಂಧಿ
10. ದಿಗ್ಗಜ ----- ಸಂಧಿ ಕಾ ಉದಾಹರಣ ಹೆ ।
- ಅ) ಅಯಾದಿ ಸಂಧಿ (ಆ) ವ್ಯಂಜನ ಸಂಧಿ (ಇ) ವಿಸರ್ಗ ಸಂಧಿ (ಓ) ವೃದ್ಧಿ ಸಂಧಿ
- 11 ಂಕೆಕ ಕುನಸಾ ಸಂಧಿ ಹೆ ?
- ಅ) ವೃದ್ಧಿ ಸಂಧಿ (ಆ) ದೀರ್ಘ ಸಂಧಿ (ಇ) ಗುಣ ಸಂಧಿ (ಓ) ವ್ಯಂಜನ ಸಂಧಿ

ಅನ್ಯ ವಚನ ಲಿಖಿಂ (ಉದಾಹರಣ)

1. ಒಿಜ - ಒಿಜೆ	(9) ರಾಸ್ತಾ - ರಾಸ್ತಾಁ
2. ಕಹಾನಿ - ಕಹಾನಿಯಾँ	(10) ಪರದಾ - ಪರದೆ
3. ದಾಯರಾ - ದಾಯರೆ	(11) ಗುಫಾ - ಗುಫಾಁ
4. ಕರ್ಮಚಾರಿ - ಕರ್ಮಚಾರಿಯಾँ	(12) ಲಕಡಿ - ಲಕಡಿಯಾँ
5. ಕಿತಾಬ - ಕಿತಾಬೆ	(13) ಕಪಡಾ - ಕಪಡೆ
6. ಮಱಲಿ - ಮಱಲಿಯಾँ	(14) ಬಾತ - ಬಾತೆ
7. ಪಟ್ಡಿ - ಪಟ್ಡಿಯಾँ	(15) ಁಗಲಿ - ಁಗಲಿಯಾँ
8. ಕಮರಾ - ಕಮರೆ	

\$\$\$\$\$\$\$\$

ಅನ್ಯ ಲಿಂಗ ಲಿಖಿಂ । (ಉದಾಹರಣ)

1. ಲೆಖಕ ಕಾ ಅನ್ಯ ಲಿಂಗ ರೂಪ ----- ಹೆ ।
- ಅ) ಲೆಖಿಕಾ (ಆ) ಲೆಖಕ್ (ಇ) ಲೆಖಿಕು (ಓ) ಲೆಖಿಕಿ

2. श्रीमान शब्द का अन्य लिंग रूप क्या होगा ?
अ) बेईमान (आ) श्रीमनी (इ) श्रीमति (ई) श्रीमाता
3. मयूर शब्द का अन्य लिंग रूप यह होगा
अ) मयूरी (आ) मयूर (इ) न मयूर (ई) स्त्री मयूर
4. कुत्ता का अन्य लिंग रूप -----होगा
अ) कुत्ते (आ) कुतिया (इ) कुती (ई) कुता
5. बच्चा का अन्य लिंग रूप ----- होगा
अ) बच्चा (आ) बच्चे (इ) बच्चो (ई) बच्ची
6. पंडित का अन्य लिंग रूप क्या होगा ?
अ) पंडितजी (आ) पंडितो (इ) पंडिती (ई) पंडिताइन
7. साहब का अन्य लिंग रूप ----- होगा
अ) साहिबा (आ) साहब (इ) साहबी (ई) साहबो
8. लडका शब्द का अन्य लिंग रूप है |
अ) लडको (आ) लडकी (इ) लडका (ई) लडकारें
9. भाई शब्द का अन्य लिंग रूप ----- है |
अ) भाईचारा (आ) भाइयों (इ) भाई-भाई (ई) बहन
10. आदमी का अन्य लिंग रूप क्या होगा ?
अ) आदमियो (आ) पुरुष (इ) स्त्री (ई) औरत

\$\$\$\$\$\$\$\$

विराम चिह्न (उदाहरण)

1. अल्प विराम ..... (.)
2. अर्ध विराम ..... (;)
3. पूर्ण विराम ..... (|)
4. प्रश्न चिह्न ..... (?)
5. भावसूचक विस्मयादिबोधक चिह्न ..... (!)

6. ಯೋಜಕ ಚಿಹನೆ .....(-)
  7. ಉದ್ಧರಣೆ ಚಿಹನೆ ..... (" ") (' ')
  8. ಕೋಷ್ಠಕ ಚಿಹನೆ ..... ( )
  9. ವಿವರಣೆ ಚಿಹನೆ ..... (:-) (:)
- \$\$\$\$\$\$\$\$\$\$

ಕಾರಕ (ಉದಾಹರಣೆ)

1. ಕರ್ತಾ ಕಾರಕ : 'ನೆ'
ಉದಾ : ರಮೆಶ ನೆ ಸುರೇಶ ಕಿ ಸಹಯತಾ ಕಿ ।
2. ಕರ್ಮ ಕಾರಕ : 'ಕೊ'
ಉದಾ : ಮಾಲಿಕ ನೆ ನೌಕರೊ ಕೊ ವೆತನ ದಿಯಾ
3. ಕರಣ ಕಾರಕ : 'ಸೆ'
ಉದಾ : ಕಿಸಾನ ಹಲ ಸೆ ಖೆತ ಜೊತ ರಹಾ ಹೆ ।
4. ಸಂಪ್ರದಾನ ಕಾರಕ : 'ಕೆ ಲೀ'
ಉದಾ : ಮಾತಾ ನೆ ಬೆಡಿ ಕೆ ಲೀ ಂಗುಡಿ ಖರೀಡಿ ।
5. ಅಪದಾನ ಕಾರಕ : 'ಸೆ'
ಉದಾ : ರಂಗಾ ಹಿಮಾಲಯ ಸೆ ನಿಕಲತಿ ಹೆ ।
6. ಸಂಬಂಧ ಕಾರಕ : 'ಕಾ'
ಉದಾ : ಸರೊವರ ಕಾ ಪಾನಿ ಸ್ವಚ್ಛಹೊತಾ ಹೆ ।
7. ಅಧಿಕರಣ ಕಾರಕ : 'ಮೆ'

उदा :रमेश के पिता मुंबई में रहते हैं ।

8. संबोधना कारक : 'अरे'

उदा : अरे ! यह क्या हो गया ?

\$\$\$\$\$\$\$\$

प्रेरणार्थक क्रिया (उदाहरण)

1. चिपकना - चिपकाना
2. लिखना - लिखाना
3. मिलना - मिलाना
4. चलना - चलाना
5. देखना - दिखाना
6. भेजना - भिजाना
7. खेलना - खिलाना
8. देना - दिलाना
9. सोना - सुलाना
10. पढ़ना - पढाना
11. सुनना - सुनाना
12. करना - कराना
13. जगना - जगाना
14. बैठना - बिठाना
15. धोना - धुलाना
16. ठहरना - ठहराना
17. बनना - बनाना
18. लगना - लगाना

19. ಸಿಖನಾ -ಸಿಖಾನಾ

20. ಉತ್ತರನಾ -ಉತ್ತರಾನಾ

ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಪತ್ರ

1. ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರ ಔರ್ ಅಂಕಪತ್ರ ದೇನೆ ಕೇಲಿಫ ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಕರತೆ ಹುಫ , ಅಪನಿ ಪ್ರಧಾನ ಅಧ್ಯಾಪಕಜಿ ಕೆ ನಾಢ ಪರ ಁಕ ಪತ್ರ ಲಿಖಿಫ |
2. ಕಿಸಿ ಕಾರಣ ಬತಾತೆ ಹುಫ , ಘಾರ ದಿನ ಕಿ ಛುಟ್ಲಿ ಢಗತೆ ಹುಫ ಅಪನಿ ಪಾಠಶಾಲಾ ಕೆ ಪ್ರಧಾನ ಅಧ್ಯಾಪಕಜಿ ಕೆ ನಾಢ ಪರ ಁಕ ಪತ್ರ ಲಿಖಿಫ |
3. ಅಪನೆ ಢುಹಲ್ಲೆ ಕಿ ಬಿಜಲಿ ಕೆ ತಾರ ಕು ಠಿಕ್ ಕರವಾನೆ ಕೆ ಲಿಫ ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಕರತೆ ಹುಫ ವಿಧ್ಯುತ್ ಅಧಿಕಾರಿ ಕೆ ನಾಢ ಪರ ಁಕ ಪತ್ರ ಲಿಖಿಫ |
4. ಕಿಸಿ ಘಾರ ಆವಶ್ಯಕ ಕಿತಾಬೆ ಢೇಜನೆ ಕಿಲಿಫ ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಕರತೆ ಹುಫ, ಕಿಸಿ ಁಕ ಪುಸ್ತಕ ದುಕಾನ ಕೆ ನಾಢ ಪರ ಁಕ ಪತ್ರ ಲಿಖಿಫ |
5. ಢಾಁ ಕಿ ಶಾಡಿ ಢೆ ಢಾಗ ಲೆನೆ ಕೇಲಿಫ ಘಾರ ದಿನು ಕಿ ಛುಟ್ಲಿ ಢಗತೆ ಹುಫ ಪ್ರಧಾನ ಅಧ್ಯಾಪಕ ಕೆ ನಾಢ ಁಕ ಪತ್ರ ಲಿಖಿಫ |

\$\$\$\$\$\$\$\$

ಪಾರಿವಾರಿಕ ಪತ್ರ : ವ್ಯಾಕರಣ

1. ಶಾಲಾ ಕಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಯಾತ್ರಾ ಢೆ ಢಾಗ ಲೆನೆ ಕೆ ಲಿಫ ಅನುಢತಿ ಔರ್ 500/- ರು ಢಗತೆ ಹುಫ ಪಿತಾಜಿ ಕೆ ನಾಢ ಪತ್ರ ಲಿಖಿಫ |
2. ಪಾಠಶಾಲಾ ಢೆ ಸಂಪನ್ನ ವಾರ್ಷಿಕುತ್ಸವ ಕೆ ಬಾರೆ ಢೆ ಅಪನೆ ಢಾತಾಜಿ ಕು ಁಕ ಪತ್ರ ಲಿಖಿಫ |
3. ಅಪನಿ ಪಡಾಁ ಕಿ ಪ್ರಗತಿ ಕೆ ಬಾರೆ ಢೆ ಕಹತೆ ಹುಫ ಪಿತಾಜಿ ಕೆ ನಾಢ ಪರ ಪತ್ರ ಲಿಖಿಫ |
4. ಅಪನಿ ಪರಿಕ್ಷಾ ಕಿ ತೈಯಾರಿ ಕೆ ಬಾರೆ ಢೆ ಬಾತಾತೆ ಹುಫ ಢಾತಾಜಿ ಕು ಁಕ ಪತ್ರ ಲಿಖಿಫ |
5. ಅಪನೆ ಜನ್ಢ ದಿವಸ ಕೆ ಅವಸರ ಪರ ಘರ ಬುಲಾವೆ ಹುಫ , ಅಪನೆ ಢಿತ್ರ ಕೆ ನಾಢ ಪರ ಁಕ ಪತ್ರ ಲಿಖಿಫ |
6. ಬೆಂಗಲೂರು ನಗರ ಕೆ ಬಾರೆ ಢೆ ವರ್ಣನ ಕರತೆ ಹುಫ, ಅಪನೆ ಢಿತ್ರ ಕೆ ನಾಢ ಪರ ಁಕ ಪತ್ರ ಲಿಖಿಫ |
7. ಪಡಾಁ ಕೆ ಬಾರೆ ಢೆ ಸಲಹಾ ದೆತೆ ಹುಫ ಅಪನೆ ಢಾಁ ಕೆ ನಾಢ ಪತ್ರ ಲಿಖಿಫ |

\$\$\$\$\$\$\$\$

ನಿಬಂಧ

1. जनसंख्या की समस्या :-
  - * विषय प्रवेश- वृद्धी के कारण - परिणाम
  - * उपचार - उपसंहार
2. नारी तुम केवल श्रद्धा हो :-
  - * विषय प्रवेश - विषय विस्तार - सायना - उपसंहार
3. पर्यटनका महत्व :-
  - * विषय प्रवेश- विकास -लाभ - शौक - उपसंहार
4. नागरीकके कर्तव्य :-
  - * विषय प्रवेश - कर्तव्य - पहचान - अधिकार - उपसंहार
5. बेरोजगारी :-
  - * विषय प्रवेश- प्रकार - दुष्परिणाम- कारण - दूर करने के उपाय - उपसंहार
6. महंगाई :-
  - * विषय प्रवेश - कठिनाई - कारण - उत्पन्न अपराध- दूर करने के उपाय - उपसंहार
7. वन महोत्सव :-
  - * विषय प्रवेश - उपयोग - नाश - वृक्षारोपण - उपसंहार
8. इंटरनेट :-
  - * विषय प्रवेश - महत्व - लाभ - हानि - उपसंहार

\$\$\$\$\$\$\$\$

2019-20 – X STD Hindi IIIRD Lang

I ಸಹಿ ವಿಕಲ್ಪ ಚುನಕರ ಲಿಖೀ | ವ್ಯಾಕರಣ

1. ಸಹನುಭೂತಿ ಇಸ ಸಂಧಿ ಕಾ ಡಾಹರಣ ಹೈ |

ಅ) ಗುಣ ಸ್ಥಿಂ (ಆ) ಡೀರ್ಘ ಸಂಧಿ (ಇ) ವೃಢ್ಢಿ ಸಂಧಿ (ಈ) ಯಣ್ ಸಂಧಿ

2. ಢೂರ ಶಬ್ಢ ಕಾ ಅನ್ಯ ಲಿಂಗ ರೂಪ ಹೈ -----

ಅ) ಢೂರ (ಆ) ಢೂರಿ (ಇ) ಢೂರನಿ (ಈ) ಢೂರೂ

3. ಪಾಸ ಕಾ ವಲೂಢ ಶಬ್ಢ ಹೈ

ಅ) ಪಾಸೆ (ಆ) ನಜಢೀಕ (ಇ)ಸನಿಹ (ಈ) ಢೂರ

4. ಢಾತಾ-ಪಿತಾ ಇಸ ಸಢಾಸ ಕಾ ಡಾಹರಣ ಹೈ |

ಅ) ಢ್ವಂಢ್ವ (ಆ) ಢ್ವಿಗು (ಈ) ಕರ್ಮಢಾರಯ (ಈ) ತತ್ಪುರುಷ

5. ರಾಢ ಔರ್ ರಹೀಢ ಸ್ಕೂಲ ----- ಘರ ಚಲೆ ಗಯೆ |

ಅ) ಕಿ (ಆ) ಕಾ (ಇ) ಸೆ (ಈ) ಕೂ

6. ಬಢಾ ಅಚ್ಚಾ ಸವಾಲ ಹೈ | ಡಪಯುಕ್ತ ವಿರಾಢ ಚಿಹನ ಲಿಖೀ ?

ಅ) ಢಾಸೂಚಕ ಚಿಹನ (ಆ) ಪೂರ್ಣ ವಿರಾಢ (ಇ) ಅಲ್ಪ ವಿರಾಢ (ಈ) ಯೂಜಕ ಚಿಹನ

7. ಕಿತಾಬ ಶಬ್ಢ ಕಾ ಅನ್ಯ ವಚನ ರೂಪ ಹೈ |

अ) किताब (आ) किताबें (इ) किताबों (ई) किताबियाँ

II अनुरूपता के शब्द लिखिए

1. गिल्लू : प्राणितया :: बसंत की सच्चाई :
2. धर्मका मूल : दया :: पाप का मूल :
3. चाय : गर्म :: बर्फ :
4. बलबद्र : बलराम :: कान्ह :

III एक वाक्य में उत्तर लिखिए ।

1. मुखिया को किसके समान रहना चाहिए ।
2. कलाम के बचपन में दुर्लभ वस्तु क्या थी ?
3. पं. राजकिशोर कँहा रहते थे ?
4. इंटरनेट क्रांति का असर किस पर पड़ा है ?

2-3 वाक्यों में उत्तर लिखिए :

1. कश्मीरी सेब पाठ से क्या सीख मिलती है ?
2. गिल्लू लेखिका को चौंकाने के लिए क्या- क्या करता था ?
3. एवरेस्ट की चोटी पर पहुँचकर बिछेंद्री ने क्या किया ?
4. कवि किस कारण से भारत माता को अमरों की जननी कहा है ?
5. गाँव की सफाई के लिए बालक क्या काम करते हैं ?
6. मानव का सही परिचय क्या है ?
7. शनैःचर का अर्थ क्या है ?

या

शनि अत्यंत ठंडा ग्रह होने का कारण क्या है?

8. सत्य के शाक्ति के बारे में महात्म गाँधी के कथन क्या है ?

या

कि चार नागरीक के कर्तव्यों को लिखिए

V 3-4 ವಾಕ್ಯಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಲಿಖಿಣಿ |

1. ಲಿಖಕ ನೆ ಕಮರಾ ಛೊಡ್ಡಕರ ಜಾನೆ ಕಾ ನಿರ್ಣಯ ಕ್ಯೊ ಲಿಯಾ ?
2. ಧೀರಜ ಸಕಸೆನಾ ನೆ ಘರಲೆು ಕಾಮಕಾಜ ಕೆ ಲೀಠ ರೊಬೊಟ ರಖನೆ ಕಾ ನಿರ್ಣಯ ಕ್ಯೊ ಲಿಯಾ ?
3. ದಕ್ಷಿಣ ಶಿಖರ ಪೂರ ಚಲನೆ ಸಮಯ ಬಿಛೆಂದ್ರೀ ಕೆಅನುಭವ ಕಾ ವರ್ಣನ ಕೀಜೀಠ |
4. ಪಂ ರಾಜಕಿಶೂರ ಕೆ ಮಾನವೀಯ ಗುಣೊ ಪರ ಪ್ರಕಾಶ ಡಾಲೀಠ |
5. ಸೂಶಲ ನೆಟವರ್ಕಿಂಗ ಂಕ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರೀ ಖೂಜ ಹೆ ಸ್ಪಷ್ಟ ಕೀಜೀಠ |
6. ಸೂರಶ್ಯಾಮ ಪದ ಮೆ ಕೃಷ್ಣಾ ಕೆ ಶಿಕಾಯತೊ ಕಾ ವರ್ಣನ ಕೀಜೀಠ |
7. ಸಮಯ ಕಾ ಸದುಪಯೂಗ ಕೆಸೆ ಕರನಾ ಚಾಹೀಠ ?
8. ದೂಹೆ ಕಾ ಭಾವಾರ್ಥ ಅಪನೆ ಶಬ್ದೂ ಮೆ ಲಿಖೀಠ |
9. ತುಲಸೀ ಭೀತರ ಬಾಹೀರೂ, ಜೂ ಚಾಹಸೀ ಡಜಿಯಾರ ||
10. ಅನುವಾದ ಕೀಜೀಠ |

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಭಾರತ ದೆಶಕಾ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ರಾಜ್ಯ ಹೆ | ಕರ್ನಾಟಕ ಕೀ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಸುಷಮಾ ನಯನ ಮನೂಹರ ಹೆ |
ಕರ್ನಾಟಕ ಮೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಬೂಲೀ ಜಾತೀ ಹೆ |

VI 5-6 ವಾಕ್ಯಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಲಿಖಿಣಿ

1. ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ತಥಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಕೂ ಕರ್ನಾಟಕ ಕೆ ಸಾಹಿತ್ಯಕಾರೊ ಕೀ ಕ್ಯಾ ದೆನ ಹೆ ?

ಯಾ

ಕರ್ನಾಟಕ ಕೆ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಸೂಂದರ್ಯ ಕಾ ವರ್ಣನ ಕೀಜೀಠ |

2. ಕವಿತಾಂಶ ಕೂ ಪೂರ್ಣ ಕೀಜೀಠ |

ಅಸಫಲತಾ -----

-----ಭಾಗೂ ತುಮ |

VII ಗಡ್ಯಾಂಶ ಪಠಕರ ಪ್ರಶ್ನೊ ಕೆ ಉತ್ತರ ಲಿಖಿಣಿ |

राष्ट्रपति भवन भारत के राष्ट्रपति का निवास स्थान है । राष्ट्रपति देश-विदेशों के अपने अतिथियों का आदर सत्कर यहीं पर करते हैं । राष्ट्रपति के कार्यालय भी उसी भवन में है । इस भवन के एक और भाग में वस्तु संग्रहालय भी है । उसमें कोई अमूल्य प्राचीन वस्तुओं का संग्रह है ।

1. राष्ट्रपति भवन में कौन निवासकरते हैं ?
2. देश-विदेश के अतिथियों का स्वागत कहाँ पर होता है ?
3. वस्तु संग्रहालय कहाँ है ?
4. प्रस्तुत गद्य को उचित शीर्षक दीजिए ।

VIII दिए - गए संकेत बिंदुओं के आधार पर 12-15 वाक्यों में निबंध लिखिए ।

1. वन महोत्सव

प्रस्तावना , वृक्षों से उपयोग , वन-नाश, महोत्सव की परंपरा ।

2. जनसंख्या वृद्धि ।

विषय प्रवेश , वृद्धि के कारण , परिणाम , उपसंहार

3. इंटरनेट की प्रामुख्यता ।

अर्थ , लाभ , हानियाँ , उपसंहार

IX बिमारी के कारण देते हुए तीन दिन की छुट्टी पत्र कक्षा अध्यापक के नाम पर लिखिए ।

या

प्रवास जान के लिए 2000/- रूपए माँगते हुए पिता के नाम एक पत्र लिखिए ।

\$\$\$\$\$\$\$\$\$\$\$\$\$\$\$\$

2019-20 – X STD Hindi IIIRD Lang

ಖಣ্ড- ಕ (ವ್ಯಾಕರಣ)

I ನಿम्ನಲಿಖಿತ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಛಾರ-ಛಾರ ಁತರ ಸುಞ್ಞಾಁ ಗಁ ಹಁ । ಁನಢಢೆ ಸರ್ವಾಧಿಕ ಁಛಿತ ವಿಕಲ್ಪ ಛುನಕರ ಲಿಖಿಁ ।

1. ಁನಢಢೆ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗ ಶಬ್ದ ಹಁ -----

ಅ) ಆದಢಿ (ಆ) ಆುರತ (ಁ) ಢಾಁಁ (ಁ) ರೂಲವಾಁಁ

2. ಁನಢಢೆ ಁಕವಛನ ಶಬ್ದ ಹಁ -----

ಅ) ಆಁಁ (ಆ) ಲಡಕಁ (ಁ) ಪುಸ್ತಕಁ (ಁ) ರೂಪಁ

3. 'ಸದಾಛಾರ' ಶಬ್ದ ಕಾ ವಲೂಢಾರ್ಥಕ ರೂಪ ಹಁ -----

ಅ) ಆಛಾರ (ಆ) ವಿಛಾರ (ಁ) ದುರಾಛರ (ಁ) ಶಿಷ್ಠಾಛಾರ

4. ಁನಢಢೆ ಪ್ರಥಢ ಪ್ರಁರಣಾರ್ಥಕ ಕ್ರಿಁಯಾ ರೂಪ ಹಁ -----

ಅ) ಪಢಢಾ (ಆ) ಪಢಢಾಢಾ (ಁ) ಪಢಢಾಢಾಢಾ (ಁ) ಪಢಢಾಁಁ

5. 'ರಢಁಶ' ಶಬ್ದ ಁಸ ಸಂಧಿ ಕಾ ಁದಾಹರಣ ಹಁ -----

ಅ) ಁಣ (ಆ) ಗುಣ (ಁ) ದೀರ್ಘ (ಁ) ಅಁಯಾದಿ

6. 'ಁಥಾಸಂಢವ' ಶಬ್ದ ಁಸ ಸ ಢಾಸ ಕಾ ಁದಾಹರಣ ಹಁ -----

ಅ) ದ್ವಿಗು (ಆ) ದ್ವಂದ್ವ (ಇ) ಅವ್ಯಯಿಭಾವ (ಓ) ಕರ್ಮಧರಯ

7. ರಾಮ ನೆ ರಾವಣ ಕೂ ಬಾಣ ----- ಮಾರಾ

ಅ) ಮೆ (ಆ) ಪರ (ಓ) ಸೆ (ಓ) ಕೆಲಿಐ

8. ಕೃಷ್ಣ ಁಕ ಚತುರ ಲಡಕಾ ಹೆ -----ಓಸ ವಾಕ್ಯ ಕೆಲಿಐ ಁಚಿತ ವಿರಾಮ ಚಿನ್ಹ ಹೂಗಾ -----

ಅ) ಅರ್ಧ ವಿರಾಮ (ಆ) ಅಲ್ಪ ವಿರಾಮ (ಇ) ಪೂರ್ಣ ವಿರಾಮ (ಓ) ವಿಸ್ಮಯಾಡಿಬೂಧಕ

ಖಣ್ಡ -ಖ (ಗಧ್ಯ - ಪದ್ಯ ವ ಪೂಕವಾಚನ)

II ಪ್ರಥಮ ಡೂ ಪದೂ ಸೆ ಸೂಚಿತ ಸಂಬಂಧೂ ಕೆ ಅನುರೂಪ ತೂಸರೂ ಪದ ಕಾ ಸಂಬಂಧಿತ ಪದ ಲಿಖಿಐ ।

9. ಮುಖಿಯಾ : ಧೂರಜ ಸಕಸೆನಾ : : ಸೆವಕ : -----

9. ವನ-ಁಪವನ : ಫೂಲೂ ಸೆ ಯುತೆ ಹೆ : : ಁತ : -----

10. ಬೆಓಮಾನ ಲಡಕರ : ರಾಮ್ : : ಡೂಲೂ ಕಾ ಮುಖಿಯಾ : -----

11. ವೂಡಿಯೂ ಕಾನ್ಫರೆನ್ಸ : ವಿಚಾರ ವಿನಿಮಯ : : ಓ-ಪ್ರಶಾಸನ : -----

III ನಿಮ್ನ ಡಿಐ ಪ್ರಶ್ನೂ ಕೆ ಁತ್ತರ ಁಕ - ಁಕ ವಾಕ್ಯ ಮೆ ಲಿಖಿಐ ।

12. ಹೆಸ ಕಾ ಗುಣ ಕೆಸಾ ಹೂತಾ ಹೆ ?

13. ಸಮಯ ಕೆ ಁನೂ ಸೆ ಕ್ಯಾ ಹೂತಾ ಹೆ ?

14. ಹಮೆ ಕಿಸ ಁಮ್ರ ಮೆ ಅಚ್ಛೂ ಆಾಡತೆ ಡಾಲನೂ ಹೆ ?

15. ಓಂಟರ್ನೆಟ ಬೆಕಿಂಗ ಡ್ವಾರಾ ಕ್ಯಾ ಭೆಜಾ ಜಾ ಸಕತಾ ಹೆ?

IV ನಿಮ್ನ ಡಿಐ ಪ್ರಶ್ನೂ ಕೆ ಁತ್ತರ ಡೂ-ತೂನ ವಾಕ್ಯೂ ಮೆ ಲಿಖಿಐ ।

16. ಸಮಯ ಕಾ ಸಡುಪಯೂಗ ಕೆಸೆ ಕರನಾ ಚಾಹಿಐ ?

17. ಮಾತೃಭೂಮಿ ಕೆ ಪ್ರಕೃತಿ-ಸೂಂದರ್ಯ ಕಾ ವರ್ಣನ ಕೂಜಿಐ ।

18. ಕಹಾನೂ ಕೂ ಡಾಓಪ ಕರತೆ ಸಮಯ ರೂಬೂನಿಲ ಕೂ ಕ್ಯಾ ಹೂಆ ?

19. ಫೂಲ ಮಾಲಾಁ ಮಿಲನೂ ಪರ ಲೆಖಕ ಕ್ಯಾ ಸೂಚನೂ ಲಗೂ ?

20. ಬಿಁಡೆಡ್ರೂ ಪಾಲ ನೂ ಪರ್ವತಾರೂಹಣ ಕೆಲಿಐ ಕಿನ -ಕಿನ ಚೂಜೂ ಕಾ ಁಪಯೂಗ ಕಿಯಾ ?

21. ಹಾಥೂ ನೂ ಡೂಸ್ತೂ ಕೂ ಕ್ಯಾ ಁತ್ತರ ಡಿಯಾ ?

22. ಶನಿ ಸೂರಮೆಂಡಲ ಕಾ ಸರ್ವಾಧಿಕ ಸುಂದರ ಗ್ರಹ ಹೆ । ಕೆಸೆ ?

ಅಥವಾ

ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲ ಕೆ ಲೂಗೊಂ ನೆ ಶನಿ ಗ್ರಹ ಕೂ ಶನೈ:ಚರ ನಾಮ ಕ್ಯೂಂ ರಖಾ ?

23. ಅಕುಲ ನೆ ನಾಗರೀಕ ಕೆ ಕರ್ದವ್ಯೂ ಕೆ ಬಾರೆ ಮೆಂ ಕ್ಯಾ ಕಹಾ ?

ಅಥವಾ

ಙ್ಗೂ ಕಾ ಸಹಾರಾ ಲೆತೆಹೆಂ ತೂ ಕ್ಯಾ-ಕ್ಯಾ ಸಹನಾ ಪಡತಾ ಹೆ ?

V ನಿಮ್ನ ದೀ ಪ್ರಶ್ನೂಂ ಕೆ ಉತ್ತರ ತೂನ - ಚಾರ ವಾಕ್ಯೂಂ ಮೆಂ ಲಿಖೀ .

24. ಕರ್ನಾಟಕ ಕೆ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಸೂಂದರ್ಯ ಕಾ ವರ್ಣನ ಕೀಜೀ .
25. ಙ್ನುಲಾಬದೀನ ನಮಾಙ್ ಕೆ ಬಾರೆ ಮೆಂ ಕ್ಯಾ ಕಹತೆ ತೆ ?
26. ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಅಪನೀ ಮಾತಾ ಸೆ ಕ್ಯಾ-ಕ್ಯಾ ಶಿಕಾಯತೆಂ ಕರತಾ ಹೆ ?
27. ರಾಜಕಿಶೂರ ಕೆ ಮಾನವೀಯ ವ್ಯವಹಾರ ಕಾ ಪರಿಚಯ ದೀಜೀ .
28. ಅಭಿನವ ಮನುಷ್ಯ ಕವಿತಾ ಕೆ ದ್ವಾರಾ ಕವಿ ಹಮೆಂ ಕ್ಯಾ ಸಂದೆಶ ದಿಯಾ ಹೆ ?
29. ಸೆಬ ಕೆ ಪ್ರತೀಲೆಖಕ ಕಾ ಅನುಭವ ಕ್ಯಾ ರಹಾ ?
30. ಇಂಟರ್ನೀಟ ಕಾ ಯೂಗದಾನೆ ಕಿನ-ಕಿನ ಕ್ಷೆತ್ರೂಂ ಮೆಂ ಪ್ರಪ್ತ ಹೆ ?
31. ನಿಮ್ನ ದೂಹೆ ಕಾ ಭಾವಾರ್ಥ ಅಪನೆ ಶಬ್ದೂಂ ಮೆಂ ಲಿಖೀ .

ರಾಮ ನಾಮ ಮನಿ ದೀಪ ಘರೂ ಜಿಹ ದೆಹರೀ ದ್ವಾರ .

ತುಲಸೀ ಭೀತರ ಬಾಹಿರೂ, ಜೂ ಚಾಹಸೀ ಉಜಿಯಾರ .

32. ನಿಮ್ನ ಗಧ್ಯಾಂಶ ಕಾ ಅನುವಾದ ಕನ್ನಡ ಯಾ ಅಂಗ್ರೆಜಿ ಭಾಷಾ ಮೆಂ ಕೀಜೀ .

ಭಾರತ ಕೀ ಜನಸಂಖ್ಯಾ 125 ಕರೂಡ ಸೆ ಅಧಿಕ ಹೆ . ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಕೀ ದೃಷ್ಟಿ ಸೆ ಭರತ ವಿಶ್ವ ಮೆಂ ದೂಸರೆ ಸ್ಥಾನ ಪರ ಹೆ . ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಮೆ ವೃದ್ಧಿ ಕೆ ಕಾರಣ ಹೆಂ , ಚಿಕಿತ್ಸಾ ಕೀ ಸುವಿಧಾಂ ಮೆಂ ಉನ್ನತಿ ಹುಡ್ ಹೆ .

VI ನಿಮ್ನ ದೀ ಪ್ರಶ್ನೂಂ ಕೆ ಉತ್ತರ ಪಾಂಚ-ಛ: ವಾಕ್ಯೂಂ ಮೆಂ ಲಿಖೀ .

33. ಗಿಲ್ಲೂ ಕೆ ಕಾರ್ಯ-ಕಲಾಪ ಕೆ ಬಾರೆ ಮೆಂ ಲಿಖೀ .

ಅಥವಾ

लेखिका और गिल्लू किस तरह अपने समय बीताते थे ?

34. निम्न दिए कविता भग को पूर्ण कीजिए ।

असफलता -----

-----भागो तुम ।

VII निम्न दिए गद्यांश ध्यानपूर्वक पढ़कर नीचे दिए प्रश्नों के उत्तर लिखिए ।

35. लोभ बहुत बड़ा दुर्गुण है । यह एक असाध्य रोग है । दुःख का मूल कारण ही लोभ है । धनी आदमी अधिक धन कमाने के प्रयास में लोभी बन जाता है । प्राप्त धन से कभी भी संतुष्ट नहीं हो पता । भूखा पेट भर खाना मिलने पर हो जाता है । लोभी की दुरदर्शाँ बढ़ती ही जाती है । इसलिए वह
36. हमेशा ही अतृप्त रहता है । लोभ भीमारी का लक्षण है । संतोष निरोगता का लक्षण है । इसलिए मनुष्य को लोभ छोड़कर जो प्राप्त है उसी में संतुष्ट रहना चाहिए ।

i धनी आदमी क्यों लोभी बनता है ?

ii भूखा आदमी कैसे तृप्त हो जाता है ?

iii लोभी हमेशा क्यों अतृप्त रहता है ?

iv मनुष्य कैसे संतुष्ट रह सकता है?

VIII

37. स्वस्थ बिगडने का कारण देते हुए दो दिन की छुट्टी की मंजूरी के लिए अपनी पाठशाला के प्रधानाचार्य को एक प्रार्थना पत्र लिखिए ।

अथवा

अपनी पढ़ाई की जानकारी देते हुए अपने पिताजी को एक पत्र लिखिए ।

38. निम्न दिए संकेत बिंदुओं के आधार पर किसी एक विषय पर निबंध लिखिए ।

A) जनसंख्या की समस्या

- a. ಪ್ರಸ್ತಾವನಾ
- b. ವೃದ್ಧಿ ಕೆ ಕಾರಣ
- c. ವೃದ್ಧಿ ಕೆ ಪರಿಣಾಮ
- d. ಉಪಸಂಹಾರ

B) ಬೆರೂಜಗಾರಿ

- a. ವಿಷಯ ಪ್ರವೇಶ
- b. ಬೆರೂಜಗಾರಿ ಕೆ ಪ್ರಕಾರ
- c. ಬೆರೂಜಗಾರಿ ಕೆ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮ
- d. ಉಪಾಯ

C) ಖೆಲೂ ಕಾ ಮಹತ್ವ

- a. ವಿಷಯ ಪ್ರವೇಶ
- b. ಮಹತ್ವ
- c. ಲಾಭ
- d. ಉಪಸಂಹಾರ

*****